

*Észak-Budapesti Tankerületi Központ
Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény
1041 Budapest, Venetiánér u. 26.
Tel./fax: 369-3384
E-mail: ujpest@egymi.sulinet.hu
OM 038408*

AZ ÚJPESTI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Budapest, 2015. június

Tartalomjegyzék

I. PREAMBULUM	3
II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	4
III. AZ INTÉZMÉNY ÖNMEGHATÁROZÁSA.....	5
1. Egyéni arculat, sajátosságok	6
IV. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	8
1. Alapelvek	8
2. Értékrendünk	9
3. Céljaink	10
4. Feladataink	11
5. Eszközeink, eljárásaink, módszereink	20
6. A teljesülés kritériumai	21
7. Intézményi önértékelés/elvárások/intézményi célok	22
V. A SZEMÉLYES ÉS SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	24
1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	24
2. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	25
3. A természet- és környezetvédelem, környezeti nevelés	26
4. A környezeti nevelés szinterei: ÓKO Iskola	27
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	31
6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	34
7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	37
8. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	40
VI. AZ ÉRDEKEGYEZTETÉS, ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS FORMÁI, FÓRUMAI	43
1. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rend	43
VII. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS INTÉZMÉNYI PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK RENDJE	45
2. A szülő, tanuló, iskolai pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	46
VIII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	47
IX. FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	48
X. AZ ELSŐSEGÉLY NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV	49
XI. OKTATÁSSZERVEZÉS.....	50
1. A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció és rehabilitáció	50
2. Utazó gyógypedagógusok- szomatopedagógiai ellátás	51
3. Utazó gyógypedagógusok- pervazív fejlődési zavarral élő tanulók/gyermekek ellátása	53
4. Az integrált beszéd fogyatékos gyermek/tanuló habilitációs-rehabilitációs ellátása	56
5. Utazó gyógypedagógusok- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek/tanulók ellátása	59
6. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység	60
7. Szakkörök szervezésének elvei	61
8. Alkalmazott pedagógiai módszerek	62
XII. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	65
1. Egészségnevelés a tanórákon	65
2. Egészségnevelés a tanórákon kívül	65
3. Az egészségnevelés szinterei	68
4. Prevenációs programok	69
5. Az egészségnevelés módszerei	69
6. Az egészségnevelés követelményei	70
7. Mindennapos testnevelés	70
8. Hit – és erkölcsstan oktatása	71
9. A tanulók fizikai állapotának mérése	72
ZÁRADEK	74

NEVELÉSI PROGRAM

I. PREAMBULUM

Az iskola hivatalos neve:

Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az iskola fenntartója: Észak-Budapesti Tankerületi Központ

Működési területe: Budapest és vonzáskörzete

Az iskola beiskolázási célszemélyei:

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsági tagintézményei döntése alapján sajátos nevelési igényű tanköteles gyermekek:

- enyhén értelmi fogyatékos,
- középsúlyosan értelmi fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő,
- beszéd fogyatékos,
- pszichés fejlődési zavarral küzdő

Az intézmény pontos címe: 1041 Budapest, Venetiáner u. 26.

Tel/fax: 369-33-84

E-mail: ujpest@egymi.sulinet.hu

II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az intézmény elkötelezett arra, hogy oktató-nevelő funkciójában minden sajátos nevelési igényű tanuló számára egyenlő hozzáférést biztosítson a minőségi oktatási, ill. a fejlesztő és terápiás szolgáltatásokhoz.

Intézményünk nyitott szemléletű, gyermek- és emberközpontú, ahol az emberi értékek minél teljesebb kibontakoztatása a cél.

Az intézmény hatékony, sikeres működése érdekében a kiegyensúlyozott intézményi légkör megteremtésére törekszünk.

Az értelmi képességek fejlesztése mellett hangsúlyt fektetünk a sokszínű, személyiséget gazdagító érzelmi, erkölcsi-etikai nevelésre.

A társadalmi és tanulási tapasztalatok széles körét biztosítjuk tanulóink számára, figyelembe véve életkori sajátosságaikat, képességeiket és igényeiket.

Célunk, hogy a pedagógus- gyerek-szülő együttes munkájaként tanulóink a munkaerőpiacon mind nagyobb számban és eredményesen jelenhessenek meg munkavállalóként, társadalmi beilleszkedésük jobb eséllyel valósuljon meg.

Kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen alapuló emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk.

Feladatunk a színvonalas, hatékony munka, az innovatív gondolkodásmód, a folyamatos önképzés.

Kiemelten támogatjuk, segítjük az együttnevelésre vállalkozó iskolákat, óvodákat, amelyek vállalták a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integráltan történő nevelését, oktatását.

Az intézmény elkötelezett arra, hogy feltételeinek és lehetőségeinek megfelelően ellássa az integrációs tevékenységet intézményen belül és kívül.

Valljuk, hogy a módszertani intézmény egy bázis, ahol a gyógypedagógiai tudás van. A gyógypedagógiai kapacitás kijut a többi iskolába is, és segít a többségi pedagógiának mind szemléletben, mind szaktudásban.

III. AZ INTÉZMÉNY ÖNMEGHATÁROZÁSA

Olyan légkört teremtünk, amelyben a felnőtt és gyermek egyaránt jól érzi magát, ahol az emberi, társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként fejlesztheti önmagát képességei maximumára, elfogadva a különösséget és a másságot.

Tanulóink mind sajátos nevelési igényű tanköteles gyermekek, akik nappali rendszerű nevelésben, oktatásban részesülnek iskolánkban.

Intézményünk feladata, hogy ellássa a sajátos nevelési igényű tanköteles korú tanulók iskolai nevelését, oktatását speciális gyógypedagógiai módszerekkel a sérülés specifikus ellátás biztosítása céljából.

Utazó gyógypedagógusi hálózatunk az integráltan nevelt és oktatott gyerekek, tanulók megsegítését látja el a befogadó óvodákban, általános iskolákban.

Iskolánk alapfokú végzettséget ad, 1-8 évfolyamon neveljük tanulóinkat.

Az oktató-nevelő munkában minden területen érvényesül a differenciált, individuális és korrekciós jelleg, az értelmi képességek maximális kibontakoztatása speciális módszerekkel és sokoldalú személyiség fejlesztéssel.

Az oktató-nevelő munka hatékonyságát növeli az osztályok alacsony létszáma (8-12 fő), az ismeretek feldolgozásának lassúbb üteme, a lelkiismeretes, jól felkészült, hivatását szerető gyógypedagógusokból álló tantestület.

Az iskola osztályai 1. évfolyamtól a 8. évfolyamig iskolaotthonos rendszerben működnek.

Speciális fejlesztő csoportban kapnak autizmus specifikus fejlesztést a szegregáltan oktatható autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóink.

Logopédiai osztályainkban alsó tagozaton beszéd fogyatékos tanulók oktatása-nevelése folyik.

Az olvasás-írás tanításában a Meixner-féle dyslexia prevenciós módszert alkalmazzák tanáraink.

Alsó és felső tagozaton egyaránt a tanórákon a tanulók fejlettségének megfelelő differenciált foglalkozás és fejlesztés történik.

Az eltérő neveltetési előzményekből és körülményekből, valamint egyéni sajátosságokból eredő különbségek kiegyenlítését biztosítják a tanulók szükségleteihez igazodó rehabilitációs és terápiás órák. A szenzomotoros terápia, a zeneterápia, a beszédfejlesztés és logopédia, a mozgásfejlesztés, autizmus specifikus fejlesztési módszerek, mind a tanulók képességeinek maximális kibontakoztatását szolgálják.

A tanórán és iskolán kívüli programok, kiállítások megtekintése, színház, mozi, múzeumlátogatás, állatkerti séta, kirándulások, versenyek, vetélkedők, tesztek változatossá, tartalmassá a tanulók szabadidejének eltöltését.

A szülőket – mint legfontosabb partnereinket - bevonjuk az iskola életébe. A Szülői Szervezeten keresztül, illetve a nyílt órákon, a közös szabadidős programokon lehetőségük van megismerni intézményünk oktató-nevelő munkáját, a gyermekeik fejlesztése érdekében

végzett mindennapi tevékenységünket, illetve módjukban áll véleményezni az iskola munkáját, javaslatot tenni programokra.

Gondoskodunk a tanulók napi és szünidei ügyeletéről, étkezéséről, az alapvető egészségügyi szokások, önálló tevékenységek elsajátításáról, alkalmazásáról, valamint rendszeres iskolaorvosi ellátásáról.

A kerületben utazó tanári hálózatot működtetünk. A többségi iskolákban és óvodákban integráltan nevelődő sajátos nevelési igényű gyermekeket látunk el.

Utazó gyógypedagógusaink elsősorban fejlesztő munkát végeznek, az ellátott gyermek sérüléseinek megfelelően. Ezt a tevékenységet legtöbbször a gyermek számára kijelölt intézményben végzik. Az utazó tanári hálózatban a gyógypedagógusok az integráltan nevelődő gyermekek tanórai munkájának eredményességét támogató szolgáltatásokat nyújtanak, egyben az oktatási program gazdái és mentorai is.

Az EGYMI és az integráló intézmények kapcsolata, a pedagógusok együttműködése:

- egyenrangú felekként való együttműködés
- rugalmas együttgondolkodás, problémamegoldás, esetmegbeszélések
- sokszereplős tevékenység
- valós, új értékek megfogalmazása,
- nyitott, innovatív, megújulni kész pedagógusok, gyógypedagógusok

1. Egyéni arculat, sajátosságok

Innovatív, tervezett, szervezett, teljesíthető.

Iskolánk egy olyan gyógypedagógiai módszertani intézmény, amely felvállalja azoknak a tanulónak az alapfokú oktatását és nevelését, akik az általános iskola keretei között nem oktathatók-nevelhetőek. A logopédiai ellátás, illetve az ép értelmi övezetbe eső, de pszichés fejlődési és/vagy viselkedési zavarral küzdő egyéni bánásmódot igénylő gyermekek ellátása az elsődleges profilja, valamint az autizmussal élő gyermekek ellátása is fontos feladata. Pedagógusaink segítik a sajátos nevelési igényű tanulókat a gyógypedagógia és egyénre szabott terápiák eszköztárával abban, hogy képesek legyenek az általános iskolai tanulmányaikat jó eredménnyel elvégezni, akár szegregált, vagy integrált formában. Ezzel segítve őket abban, hogy a társadalom aktív tagjává váljanak. A pedagógusok munkáját teljesítmény orientált cselekvés jellemzi.

Az utazó gyógypedagógiai hálózat a kerületben óvodás és iskoláskorú SNI gyermekek sokrétű gyógypedagógiai ellátását végzi.

Gyermekközpontú, pozitív légkörű iskola a miénk. Magas színvonalú oktatást igyekeznek biztosítani jól képzett pedagógusaink, melyhez következetes, magas elvárások társulnak. Intézményünk dolgozói valamennyien igényesek saját maguk és környezetük munkájára.

Önmagunkkal szembeni elvárásaink:

- szakmaiság, szaktudományos tudás
- új terápiás eljárások, jó gyakorlatok ismerete

- nyitottság új képzések, tudás, továbbképzések felé, majd azok integrációja a fejlesztésbe
- komplexitás
- a nevelés és oktatás egységben való szemlélete
- pontos adminisztráció
- intézményi innovációban, pályázatokban való részvétel
- folyamatos kommunikáció, aktivitás az iskola munkájában
- tudásmegosztás – egyéni erősségek bevonása az intézményi munkába
- integráció segítése, együttműködés a befogadó intézményekkel
- jó partneri kapcsolatok (befogadó intézmények, szülők, vizsgáló intézmények, fenntartó stb.)
- team munka kiemelt szerepe
- mentori munka hatékony végzése
- egyéni differenciálás kiemelt szerepe a tanítás során
- a rehabilitáció-rehabilitáció sérülés specifikus alkalmazása

IV. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

A Pedagógiai Program törvényi háttere:

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.);
- 110/2012 (VI.4) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról;
- 51/2012 EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről,
- 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési és oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- SNI gyerekek óvodai és iskolai nevelésének irányelve 32/2012. EMMI rendelet
- 24/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelete egyes egészségügyi és oktatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 2012. évi CXXV. törvény a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény módosításáról
- 11/2012. (VII. 30.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról

Továbbá tartalmában igazodik

- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseire
- a szülők elvárásaihoz
- a fővárosi, tankerületi feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervéhez
- tanulóink sajátosságaihoz

1. Alapelvek

- **Emberi mivoltunk nem egyenlő képességeink összességével**

Intézményünk gyermek- és személyiség központú, alapelve a tanulók személyiségének maximális tiszteletben tartása, a sérülés minőségétől független befogadása, valamint a gyermekek és őket nevelő családok feltételek nélküli elfogadása.

Intézményünk légköre demokratikus és pozitív, humánus odafordulással koordinálja a gyermekek gazdag interakcióira épített együtt munkálkodását.

Szükségesnek tartjuk, hogy a család partnernek tekintse az iskolát, és mind inkább együttműködővé váljon.

- **A gyerekek aktív közreműködése nélkül nincs tanulás**

Aktív és konstruktív ismeretszerzést valósítunk meg, komplex személyiségfejlesztő és nevelő módszerekre építve. A tanuló közösségek és tanárok egyaránt szolidárisak a különböző sérülést mutató gyerekekkel, akik számára a gyakorlatorientált tevékenységekkel készítjük elő a társadalomba való minél sikeresebb beilleszkedést. Pedagógusaink hivatástudata magas szintű, munkavégzésükre a professzionista felkészültség és a gyerekek nagyfokú motiválása jellemző.

A pedagógiai munka empátikus légkörben, széleskörű motivációs eszköztárra építve, a speciális nevelési szükségleteket figyelembe véve történik.

- **A mindennapi életben hasznosítható ismeretekre van szükség.**

Életszerű ismereteket tanítunk kooperatív és kommunikatív oktatási módszerekkel, amelyek biztosítják a gyerekek változatos tevékenységét.

Kiemelt a kompetenciák fejlesztése, a gyakorlati ismeretek átadása.

Minden gyermek sikerélményhez juttatását, a tanulás megszerettetését és a belső motiváció kiépülését tartjuk az iskolai munka egyik legfontosabb alapelveinek.

Differenciált, az egyéni fejlettségi szinthez és a sérülés specifikusságára irányuló terápiás és habilitációs, továbbá felzárkóztató és fejlesztő foglalkozásokat, csoportbontást biztosítunk az intézményi élet során. Pedagógiai kultúránk az egyéni bánásmódra törekvésen, az életkornak és sérülésnek megfelelő követelmények támasztásán, és ezen szempontokhoz igazodó értékelésen alapul.

A tanulási nehézségek feltárása mellett törekszünk a tanulói kiemelkedő teljesítmények feltárására és fejlesztésére a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon is.

- **Szociokulturális hátrányokból származó hiányosságok pótlása, az esélyegyenlőség biztosítása**

Pedagógiai törekvéseink összhangban vannak a leghaladóbb társadalmi integrációs alapelvekkel. A prevenciós és korrekciós ellátás biztosításával a hátrányos helyzetű gyermekek számára a többségi iskolákba történő integrálást készítjük elő.

A tehetséggondozás kiemelt helyet kap alapelveink között, így fontos szempont, hogy a tehetség felismerését, megmutatkozás lehetőségét biztosító nevelő-oktató munka valósuljon meg.

Az un. készségi tárgyak módszertani átdolgozásával, az iskolai munkában is helyet kapnak a különböző művészeti tevékenységek.

A tanórán kívüli és szabadidős tevékenységekben a kreativitás fejlesztéséhez terápiás módszereket biztosítunk.

- **Személyes példamutatás és hiteles viselkedéskultúra**

Az intézményi kommunikációs kultúra alapelvei mind tanulóira, mind a felnőtt közösségre vonatkoznak. A pedagógusok példamutatása és hitelessége a tanulók számára példaértékű kell, hogy legyen.

2. Értékrendünk

- a sérültek identitásának tiszteletben tartása
- pozitív teljesítményelvárások
- az esélyegyenlőség biztosítása
- személyiség megismerésének igénye
- a gyógypedagógián belül is lehetőség biztosítása az intézményen belüli integrációra
- a befogadó, inkluzív nevelést, oktatást felvállaló intézmények segítése
- a speciális nevelési igények szem előtt tartása
- az interakciók minőségének garantálása

- kommunikáció és kooperáció megjelenése az oktatási gyakorlatban
- a reflektív gyógypedagógiai szemlélet előtérbe helyezése
- az adaptív oktatás feltételeinek biztosítása

3. Céljaink

3.1. ÁLTALÁNOS CÉLJAINK

1. A szegregáltan iskolánkban és integráltan a többségi intézményekben nevelt, oktatott sajátos nevelési igényű tanulóink teljes körű ellátásának megszervezése, szakmai szolgáltatások biztosítása.
2. Tanulóink komplex személyiségfejlesztése, differenciált, egyéni haladási tempót biztosító értelmi, erkölcsi, esztétikai és testi nevelése, oktatása.
3. Tanulóink műveltségének megalapozása magas színvonalú egyénre szabott készség- és képességfejlesztéssel. Kulcskompetenciák kialakítása, fejlesztése, amelyek lehetővé teszik számukra az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek elsajátítását.
4. Az értelmileg akadályozott és beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarban küzdő gyermekeknek, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeknek integrált nevelése és oktatása.
5. Óvodáskorú kisgyerekek intenzív, egy éven át tartó, nyújtott tantervű osztályokban történő felzárkóztató fejlesztése, akiknél felmerül a tanulási zavar lehetősége.
6. Integratív pedagógiai gyakorlat kialakítása, amely a tradicionális gyógypedagógiai módszertant ötvözi a fejlesztőpedagógiai ismeretekkel, továbbá a speciális pedagógia modern elméletével.
7. Módszertani kultúránk folyamatos bővítése, az innovatív szakmai eljárások adaptációja.
8. Szakmai és civil szervezetekkel való folyamatos együttműködés.
9. A végzett diákok sorsának nyomon követése.

3.2. NEVELÉSI CÉLJAINK

1. Nemzeti azonosságtudat kialakítása, hazafias nevelés a társadalmi folyamatokban való eligazodás, tájékozódás érdekében.
2. Állampolgárságra, demokráciára nevelés. Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, jogok és kötelezettségek érvényesítésére.
3. Az önismeret és társas kultúra fejlesztése az egészséges önértékelés, az önbizalom fejlesztése, a társas kapcsolatok megsegítése érdekében.
4. Testi és lelki egészségre nevelés rendszeres testedzéssel, testmozgással, a káros szenvedélyek negatív hatásainak megismertetésével.
5. Családi életre nevelés harmonikus családkép és erkölcsi normák közvetítésével, a családi konfliktusok kezelésének megsegítésével.

6. Önálló életvezetésre való felkészítés folyamatos tervezése az oktató-nevelő munka folyamatában, saját élmények, tapasztalatok elemzésével.
7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség. A szociális érzékenység, együttműködés, problémamegoldás képességének kialakítása.
8. Fenntarthatóság, környezettudatosság. A környezet ápolása, rendezése mindennapi feladatként jelenjék meg.
9. Pályaorientáció. A pályaválasztás segítése, az ehhez szükséges képességek fejlesztése.
10. Gazdasági és pénzügyi nevelés. Ismeretek nyújtása a pénzhasználat, gazdálkodás, fogyasztás, értékteremtő munka köréből.
11. Médiatudatosságra nevelés. A médiahasználat pozitív és negatív hatásainak megismertetése, a hatékony ismeretszerzés lehetőségeinek feltárása.
12. A tanulás tanítása, felkészítés az egész életen át tartó tanulásra.

4. Feladataink

4.1. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA FELADATAI

Az intézményi munka feladatai a változó gyermek összetételből és az integrációs alapelvekből következően az alábbiak:

- A helyi tantervben a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztéséhez a lehetőségek szerinti leghosszabb időszávot biztosítjuk.
- A tantárgyak közötti integrációt alkalmazva az egymást erősítő funkciókat kiemeljük, az ismeretsajátítás komplexitását megvalósítva.
- Figyelembe vesszük a tanulók közötti nagyobb eltéréseket, nagy hangsúlyt fektetve a differenciálásra.
- Sokoldalú szemléltetéssel, manipulációra épített tevékenységekkel, közvetlen érzéki tapasztalatokkal, gazdag feladattárral igyekszünk biztosítani a készség- és képesség, valamint a kulcskompetenciák fejlesztését.
- Kiemelten fejlesztjük a kulcskompetenciákat, melyek különös hangsúlyt kapnak az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés terén.
Fejlesztendő kompetenciák:
  - anyanyelvi kommunikáció
  - idegen nyelvi kommunikáció
  - matematikai kompetencia
  - természettudományos –és technikai kompetencia
  - digitális kompetencia
  - szociális és állampolgári kompetencia
  - kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
  - esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképeség
  - hatékony önálló tanulás

- Az alsó tagozatos nevelő-oktató munkában alkalmazzuk a mozgásterápiás alapelvekre épülő játéktevékenységeket, mind a mindennapos testnevelés, mind a szabadidős programok keretében.
- Tanulóink magatartási és viselkedési problémáinak feltárására, kezelésére segítő szakembereket keresünk, ajánlunk.
- A tanulási, magatartási és viselkedési szokásokat következetesen alakítjuk, erősítjük, az erkölcsi nevelés állandó és kiemelt feladatként kezeljük.
- A tanulók önismereti tevékenységeinek, a pozitív én-kép kialakításának eszközeként alkalmazható személyiség fejlesztő, önismereti csoportmunkákat, tevékenységeket szervezünk.
- Differenciált, folyamatos és a gyerekeket önmagukhoz viszonyítva mérő és értékelő rendszert alkalmazunk.
- Biztosítjuk az iskolánkban integráltan oktatott értelmileg akadályozott, autizmus spektrum zavarral küzdő, pszichés zavarral küzdő és beszéd fogyatékos tanulóinknak a fogyatékoságuknak megfelelő speciális tanterv szerinti haladását az SNI irányelvek alapján.
- A testi-lelki egészségmegőrző programot alkalmazzuk, amely magába foglalja az egészséges életmódra, valamint drog és alkohol prevencióra irányuló pedagógiai-pszichológiai módszereket, tartalmazza továbbá az önálló életre való felkészítést is.
- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását biztosítjuk tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- Az iskolai nevelő-oktató munkával a szociokulturális hátrányok csökkentésére törekszünk.
- A törvények és szabályzók szellemében a gyermekvédelmi tevékenységet támogatjuk. A gyermekvédelmi felelőssel szorosan együttműködünk.
- Ellátjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek logopédiai fejlesztését, utazó tanári hálózat működtetését, mozgásfejlesztést.
- Rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozásokat, valamint a logopédiai és komplex mozgásfejlesztést a tanulócsoporthoz igénye, szükséglete szerint biztosítjuk.
- Biztosítjuk az iskolai osztályainkban integráltan oktatott ép intellektusú autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóink autizmus specifikus megsegítését.
- Biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai neveléséhez szükségesek.
- Intézményünkben tankonyha, kézműves terem és szenzoros terem található.
- A tanulókat, szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a tanulók iskolai előmeneteléről, elért eredményeikről, lehetőségeikről.
- A befogadó iskolák munkájának gyógypedagógiai szemléletű megsegítését tanácsadás, ajánlások, szakmai anyagok, eszközök, előadások kínálatával támogatjuk.

- Közreműködünk az integrált nevelést segítő környezeti feltételek megteremtésében, a taneszköz választásban, a tanulásszervezésben, módszertani megújulásban.
- A befogadó intézményekkel aktív, szakmailag hatékony kapcsolat kialakítására törekszünk a tanulók érdekében.
- Tanácsokkal, szakanyagokkal segítjük a befogadó iskolák pedagógusait a súlyos, tartós tanulási nehézséget mutató tanulók esetében.
- Terápiákat, kezeléseket, tréningeket, rehabilitációs célú eljárásokat biztosítunk a tanulók fejlesztésének érdekében.
- A következő tanév tervezésénél figyelembe vesszük az előző tanév tapasztalatait, a féléves és év végi beszámolókat alapján.
- A pedagógiai munka megfelel az éves tervben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak.
- A 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet módosítása szabályozza és nevesíti a NETFIT rendszerrel történő tanulói fittségi állapotmérések tartalmi keretét.

4.1.2. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai oktatásának, fejlesztésének elvei

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékoság típusának megfelelő gyógypedagógiai tanár, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- a fogyatékoság típusához igazodó speciális tanterv, tankönyv és más segédletek,
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.
- habilitációs, rehabilitációs foglalkozások biztosítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

4.1.3. A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatása, fejlesztése

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek

jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. Mindezek konkrétan megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása.

Ennek érdekében fogalmazódnak meg a nevelés-oktatás feladatai:

- kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztése, a mozgásállapot javítása,
- jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás, a gyakori ismétlés,
- védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés,
- a játék alkalmazása a képzés minden területén,
- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

Az értelmileg akadályozott, beintegrált tanulóink száma minimálisra csökkent az utóbbi években. A közeljövőben kifutó rendszerben szüntetjük meg ellátásukat.

4.1.4. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett, és akit a Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

Nagyon súlyos esetekben – főként az intenzív napi rendszerességű rehabilitáció érdekében – szükség lehet a beszéd fogyatékos tanuló e célra létesített gyógypedagógiai intézményben, osztályban történő iskolai nevelésére, oktatására. A szegregált oktatás esetén törekedni kell arra, hogy a tanuló minél előbb visszakerüljön a többségi oktatásba, és különleges gondozása az intenzív rehabilitáció után, integrált oktatása mellett legyen biztosítva.

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése

- egyéni fejlesztési terv alapján
- komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében,
- az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik.

Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékoság jellegétől függ.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

Feladatok:

- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- A tudatos és tervszerű fejlesztésük szempontjai:
  - a beszéd és nyelv állapotának felmérése
  - egyénre szabott terápiás terv meghatározása
  - tudatos módszerválasztás
  - komplexitás és a folyamatkövetés megvalósulása
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.
- A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú perzepciós fejlesztés.
- Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit. (intenzív logopédiai kezelés)
- A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.
- A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

4.1.5. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció, és rugalmas gondolkodás) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel - az autizmus mint "szociális fogyatékoság" a legszembetűnőbb. Természetesen egymástól elválaszthatatlan az első két terület, hiszen a valódi kommunikáció mindig valamilyen szociális interakciót is jelent. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél tehát a gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A szociális fejlesztési feladatok között a beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek tanítása (taníthatóságot megalapozó szociális készségek, önmagáról való tudás, kapcsolatteremtés és fenntartás) mellett rendkívül fontos feladat, hogy a gyermek minél tartalmasabban legyen képes eltölteni szabadidejét önálló és társas formában egyaránt. A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor feltétlenül figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek megakadályozzák a gyermekeket abban, hogy a szociális készségeket spontán, intuitív úton sajátítsák el, szociális megértésükre alapozva. Ezért a fejlesztés metodológiájában elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyek a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetőek más fejlesztési módszerekkel is (pl. zenei interakció).

A fejlesztés fő területei:

I. A szociális beilleszkedést közvetlenül befolyásoló készségek

A taníthatóságot megalapozó szociális készségek;

- a.) A pedagógus segítségének elfogadása.
- b.) Más személyek jelenlétének elviselése.
- c.) Az elemi viselkedési szabályok elsajátítása.
- d.) Az utánpótlás tanítása.

Önmagáról való tudás;

- a.) Személyi adatok megtanítása.
- b.) Saját külső tulajdonságok ismerete.
- c.) A gyermek által gyakran végzett, megszokott és rendkívüli saját tevékenységek körének tanítása.
- d.) Annak tudatosítása, hogy a gyermek mit tud és mi az, amelyet segítséggel képes csinálni, mi az, amit egyáltalán nem tud.
- e.) A kedvelt és elutasított dolgok meghatározása.
- f.) Kellemes és kellemetlen dolgok meghatározása, tanítása.
- g.) Saját élmények felidézése.
- h.) Saját teljesítmény értékelése megadott szempontok alapján, önellenőrzés.
- i.) Saját viselkedésére vonatkozó szabályok betartásának tanítása.
- j.) A sztereotip viselkedésformák kontroll alá vonása.

Kapcsolatteremtés, fenntartás:

- a.) A metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése.
- b.) Ismerős és ismeretlen személyek külső és nem látható tulajdonságainak tanítása.
- c.) Egyszerű szociális rutinok megtanítása (pl. köszönés).
- d.) Az információcsere szabályainak tanítása: témaválasztás, kezdeményezés, a beszélgetés fenntartása, befejezése stb.
- e.) Iskolán belüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályai.
- f.) Iskolán kívüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályainak tanítása különböző színtereken.(pl. uszodában, üzletekben, járműveken, könyvtárban)
- g.) A legnyilvánvalóbb érzelmi reakciók felismerése és az azokhoz illő, megfelelő viselkedés szabályai.
- h.) Elemi kooperáció tanítása felnőttel, gyermekkel.

II. Szabadidős készségek

A szabadidős készségek tanításának közös feladatai

- a.) A gyermek számára örömet nyújtó, az életkornak és a mentális kornak egyaránt megfelelő szabadidős aktivitások kiválasztása.
- b.) A lehetséges aktivitások közötti választás tanítása.
- c.) A teljes önállósághoz szükséges vizuális segítség megtervezése, használatának tanítása.
- d.) A tárgyakon való megosztás tanítása.
- e.) A megfelelő viselkedési szabályok elsajátíttatása.

A szabadidő önálló eltöltésének tanítási szempontjai:

- a.) A szabadidős aktivitások lehetséges helye, ideje.

- b.) Önállóan végezhető szabadidős aktivitások.
- c.) Eszközök, anyagok kiválasztása.

A szabadidő társas eltöltésének tanítási szempontjai:

- a.) A sorra kerülés szabályának és jelzésének tanítása.
- b.) Egyszerű társasjátékok szabályainak tanítása.
- c.) A vesztes elviselésének, a nyereség jelentésének megtanítása

A kommunikációs készségek fejlesztése

A fejlesztés egyik fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkció megértésének sérülése. Minden autizmussal élő gyermeknél függetlenül verbális képességeik színvonalától - elsődleges fontosságú cél tehát az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. E cél megvalósításához egyénre szabott kommunikációs eszközök (pl. alternatív kommunikációs rendszerek; metakommunikáció) használatának tanítása szükséges. Hasonlóan a szociális fejlesztéshez a kommunikációs készségek tanításának metodológiájában is elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyeket a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetők más fejlesztési módszerekkel is (pl. zenei interakció).

Kognitív készségek fejlesztése

Az autizmussal élő gyermekek közel 75%-a valamilyen szintű értelmi sérülésben is szenved. Az autizmus-specifikus fejlesztési célok mellett tehát az értelmi szintnek, illetve az egyenetlen képesség-struktúrának megfelelő kognitív fejlesztési célok is szerepet kapnak az oktatás és nevelés során. A következőkben azon sérült kognitív készségekkel foglalkozunk, amelyek autizmus specifikusak, illetve gyakran jelennek meg járulékos problémaként. Az autizmussal élő gyermekek kognitív stílusát a rugalmas gondolkodás, valamint az információk jelentés-teli egésként való észlelésének, értelmezésének sérülése jellemzi. Jellegzetes nehézségek tapasztalhatóak az általánosításban, a szimbólumok kezelésében és a belső forgatókönyvek kialakításának és alkalmazásának területén. Részben e problémák következménye a sérülések triászja az autizmusban, azaz a jellegzetes viselkedéses kép. Így természetesen a kognitív fejlesztési célok erőteljesen befolyásolják a szociális és kommunikációs terület fejlesztését is.

A szenzomotoros készségek fejlesztése

A szenzomotoros készségek sérülése gyakran megjelenik az autizmusban: a problémák részben a társult fogyatékoságok következményeként jelennek meg, részben az autizmus részjelenségeként. A szenzomotoros készségek fejlesztése minden tantárgyban megjelenik, és különösen nagy szerepet kap az Életvitel és gondozási ismeretek, az Ábrázolás-alakítás és a Mozgásfejlesztés tantárgyakban, valamint a "Tér- idő szervezése" fejlesztő programban. Az alábbiakban az autizmussal élő gyermekeknél leggyakrabban megjelenő fejlesztési feladatokat emeljük ki.

Elemi pszichoszomatikus funkciók

Az autizmusban gyakoriak az evéssel, ivással, alvással, szobatisztasággal kapcsolatos problémák. Ezek részben az általános fejlődési elmaradással magyarázhatók, részben az autizmusból erednek. Ilyen jelenség az azonossághoz való ragaszkodás, mely az élet bármely területén jelen lehet.

Az evéssel, ivással kapcsolatos leggyakrabban megfigyelhető nehézségek:

- Túl sok vagy túl kevés táplálék, folyadék bevitele.
- Rágással, nyeléssel kapcsolatos nehézségek.
- Azonossághoz való ragaszkodás (pl. hely, idő, evőeszköz, személyek, bizonyos ételek, italok típusa, állaga, színe, hőfoka).
- Étkezési helyzetekben jelentkező viselkedésproblémák.
- Az étkezés tempójával kapcsolatos problémák.

Protetikus környezet kialakítása

A környezet térben és időben strukturált, így informálja a tanulót arról, hogy mit, hol, hogyan, miért, mennyi ideig tegyen, tehet. (Ennek részletes leírása a Tér-idő szervezése című fejezetben található.) Beszéd helyett, illetve mellett a gyermek szimbólumszintjének megfelelő vizuális eszközök, információhordozók alkalmazása szükséges (valódi tárgyak, kicsinyített tárgyak, fotók, képek, piktogramok, szóképek, stb.) A tárgyi, fizikai környezet csak a szükséges információkat tartalmazza, segítve ezzel a tanulók figyelmének fenntartását és a megértést. (Zavaróak lehetnek a fény-árnyék viszonyok, felületek, mintázatok, színek, szagok, zajok, felesleges dekoráció, kényelmetlen bútorok, váratlan változások, stb.) A pedagógusok tudatosan tervezik kommunikációjuk minden dimenzióját és számolnak azzal, hogy ők is lehetnek olyan ingerforrás, amely a gyermeket zavarják (pl. sok hangos beszéd, szemüveg, ékszer, mintás, színes ruha, új frizura, illatok, váratlan változás a viselkedésükben).

4.1.6. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés sérült fejlődésében mutatkozik meg.

Fáradékonyabbak, nyugtalanabbak, ezért gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Míthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

A fejlesztés

- egyéni fejlesztési terv alapján történik,
- rehabilitációs célú órakeretben zajlik,
- a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható,
- a különböző részképesség zavarok (diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia, ...) sérülés specifikus módszerekkel való fejlesztése, kezelése tanórai keretben és rehabilitációs foglalkozásokon egyaránt

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

4.2 UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI HÁLÓZAT FELADATAI

Az Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 2003 óta működtet utazó gyógypedagógusi hálózatot a kerületben. Akkoriban ez a szolgáltatás csak egy-két óvodát, iskolát és néhány gyermeket érintett, a 2014/15 – ös tanévben az ellátott intézmények száma 29, a gyermeklétszám pedig 199 fő. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma folyamatosan emelkedő tendenciát mutat.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat a kerületi intézményekben (óvodákban, iskolákban, gimnáziumokban) a sajátos nevelési igényű, integráltan nevelt és oktatott gyermekek ellátását, sérülés specifikus fejlesztését, a különböző intézményekbe való beilleszkedését segíti. Az ellátandó gyermekek körébe tartoznak a pszichés problémákkal, autizmus spektrumzavarral, beszéd fogyatékossgal, mozgássérüléssel, tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és halmozottan sérült diagnózisú gyermekek. Az érzékszervi fogyatékos gyermekek ellátását megfelelő képzettségű szakember hiányában nem tudja felvállalni. Ezt a szakellátást más EGYMI-k szurdo / tiflopedagógia szakos gyógypedagógusai biztosítják. A kerületi ellátás folyamán szoros partneri kapcsolatokra törekszik az integráló intézmény vezetőivel, pedagógusaival, az ellátott gyermekek szüleivel, a Szakértői Bizottságokkal és az Észak-Budapesti Tankerülettel.

Az SNI ellátás igénybevételének módja:

A kerületi befogadó intézmények vezetői minden adott tanév elején, augusztus hónapban jelzik utazó tanári ellátás iránti igényeiket a fenntartó Észak-Budapesti Tankerületi Központ igazgatója felé. Fenntartó az igénylésről értesíti az Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményt, aki az utazó tanári ellátást koordinálja.

Az utazó gyógypedagógiai hálózat tevékenységi formái
(A táblázatot kisebb módosítással a Meixner EGYMI Pedagógiai Programjából vettük át.)

TEVÉKENYSÉG	TEVÉKENYSÉG TARTALMA
Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások	<ul style="list-style-type: none"> • Gyógypedagógiai felmérés • Fejlesztő – terápiás tevékenység • Képességek, készségek intenzív fejlesztése • Hiányosságok pótlása, hátrányok csökkentése • Törekvés a kudarcok megelőzésére • Sérülés okozta elváltozások megelőzése (szomatopedagógia) • Törekvés a másodlagosan kialakuló viselkedési problémák megelőzésére • Zökkenőmentes beilleszkedés segítése
Szakmai tanácskozások, konzultációk, esetmegbeszélések	<ul style="list-style-type: none"> • Óvodai, iskolai problémák megelőzése • Konfliktusok oldása • Hatékony módszerek, eszközök bemutatása • Kapcsolat a szülőkkel
Szemléletformáló tanácsadás	<ul style="list-style-type: none"> • Érzékenyítés, szemléletformálás szülők, diákok, pedagógusok körében

Az utazó gyógypedagógiai ellátás előnye, hogy helyben nyújtott segítséget jelent. A folyamatos, intenzív óvodai/iskolai jelenlét lehetőséget biztosít a probléma közvetlen, rövid időn belül történő megoldásához, az ellátás pedig eredményesebbé és hatékonyabbá válhat.

5. Eszközeink, eljárásaink, módszereink

Az oktató-nevelő munkánkban pedagógiai módszereinket intézményi céljainkhoz, feladatainkhoz igazítjuk.

Módszereink, eszközeink megválasztása a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez és képességeihez, sérülésük fokához, a speciális nevelési szükségletekhez igazodik. Továbbá az alkalmazott eljárások a nevelő személyiségéhez, pedagógiai kultúráltságához, felkészültségéhez, stílusához is igazodnak.

A pedagógiai munka megvalósítását úgy tervezzük meg, hogy az egyes tanulók optimális fejlesztése az egyéni sajátosságokra tekintettel lévő differenciálást és az egyéni sajátosságokra tekintettel levő egységességet egyaránt garantálja.

Eljárásaink az oktatás terén:

- adaptív oktatás feltételeinek kialakítása
- modern oktatási módszerek alkalmazása
- speciális, sérülésspecifikus tankönyv családok és fejlesztési eljárások bevezetése
- differenciálásra és egyéni haladási tempóra való alapozás
- autizmus specifikus módszerek alkalmazása
- szemléltetésre és cselekvésre épített ismeretsajátítás
- aktív tanulás, belső motiváció kialakítása
- alapkészségek kialakításának kitolása a 6. évfolyamig
- alternatív iskolai értékek beépítése
- a gyakorlati élethez szükséges kompetenciák fejlesztése
- diszlexia, diszgráfia és diszkalkulia prevenció biztosítása
- tanulási zavarok prevenciója és korrekciója terápiás eljárásokkal
- kooperatív tanulás
- projektoktatás
- csoportbontás szervezése
- komplex mozgásfejlesztés
- mozgásterápia
- szenzomotoros fejlesztés
- zeneterápia
- művészetterápia
- munkaterápia

Eljárásaink az utazó gyógypedagógiai tevékenységben:

- az integráció támogatása, az inklúzió erősítése
- az implementációs folyamatok gyakorlattá válásának segítése
- olyan készség- és képességfejlesztés, amely lehetővé teszi a sikeres társadalmi integrációt, az életfogytig tartó tanulást
- tanácsadás
- jó gyakorlatok megismertetése a többségi iskolákkal
- intézményi szakmai fejlesztések külső támogatása
- a többségi iskolákban lévő fejlesztések tudásháttérének biztosítása

6. A teljesülés kritériumai

A teljesülés kritériumait a tanulók életkorához igazodva értelmezzük.

- A gyermekek jól érzik magukat az iskolában, csökkennek az igazolatlan hiányzások.
- Tisztában vannak a tanulás hasznával; érdeklődnek a különböző ismeretek iránt; a foglalkozásokon aktívak.
- Önmagukhoz képest fejlődnek, tudásuk nő.
- Eligazítással képesek önállóan tanulni, szeretnek olvasni.
- Fejlődik önismeretük, felismerik értékeiket, hibáikat, korlátaikat.
- Ha tudnak, segítenek, szükség esetén elfogadnak vagy kérnek segítséget.
- Beilleszkedtek az épek közösségébe.
- Kulturált kommunikációt folytatnak a felnőttekkel és társaikkal.
- Szabadidejüket képesek kellemesen, hasznosan eltölteni.
- Higiéniai alapelveket betartják.
- Reális elképzeléseik, terveik vannak a továbbtanulással kapcsolatban.

Ellenőrzési formák: folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése, beszélgetések, cselekedet-, viselkedéselemzés, felmérés, nevelési eredményvizsgálat, nyomon követés.

Ellenőrzésben résztvevők: a pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak, a munkaközösség vezetői, az iskola vezetői.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskola pedagógusai gyermekszerető, humanista emberek legyenek. Képesek legyenek, és akarjanak fejlődni, kreativitással és szakmai elhivatottsággal neveljék, oktassák a gyerekeket.

A pedagógus személyiségének kiteljesedése érdekében minden jó ötletet és innovációs lehetőséget az intézmény vezetése a mindenkor rendelkezésére álló eszközeivel támogat. Az újonnan belépő kollégák, rendszeres segítséget kapnak. Team megbeszélések, hospitálások állnak rendelkezésükre.

Fontos a pedagógiai munka szabadsága, mindemellett az alábbi elvárásoknak kell megfelelni:

- társadalmi elvárások
- pedagógus etikai kódex
- az iskola szabályzatai, dokumentumai

A pedagógusokat munkavégzés közben, és annak érdekében megilleti pszichikai, jogi és fizikai védelem.

Természetes elvárás, hogy a pedagógus a szülőkkel való kapcsolattartásával pozitív irányban erősítse az iskolához, illetve a tanulócsoporthoz való viszonyulást. Célunk egy olyan iskola működtetése, ahol a pedagógus biztonságban érzi magát, így a gyermekek nevelése-oktatása elfogadó, szerető környezetben biztosított.

7. Intézményi önértékelés/elvárások/intézményi célok

Iskolánk egy olyan gyógypedagógiai módszertani intézmény, amely felvállalja azoknak a tanulónak az alapfokú oktatását és nevelését, akik az általános iskola keretei között nem oktathatók-nevelhetőek. A logopédiai ellátás, illetve az ép értelmi övezetbe eső, de pszichés fejlődési és/vagy viselkedési zavarral küzdő egyéni bánásmódot igénylő gyermekek ellátása az elsődleges profilja, valamint az autizmussal élő gyermekek ellátása is fontos feladata. Pedagógusaink segítik a sajátos nevelési igényű tanulókat a gyógypedagógia és egyénre

szabott terápiák eszköztárával abban, hogy képesek legyenek az általános iskolai tanulmányaikat jó eredménnyel elvégezni, akár szegregált, vagy integrált formában. Ezzel segítve őket abban, hogy a társadalom aktív tagjává váljanak. A pedagógusok munkáját teljesítmény orientált cselekvés jellemzi.

Az utazó gyógypedagógiai hálózat a kerületben óvodás és iskoláskorú SNI gyermekek sokrétű gyógypedagógiai ellátását végzi.

Gyermekközpontú, pozitív légkörű iskola a miénk. Magas színvonalú oktatást igyekeznek biztosítani jól képzett pedagógusaink, melyhez következetes, magas elvárások társulnak. Intézményünk dolgozói valamennyien igényesek saját maguk és környezetük munkájára.

Önmagunkkal szembeni elvárásaink:

- szakmaiság, szaktudományos tudás
- új terápiás eljárások, jó gyakorlatok ismerete
- nyitottság új képzések, tudás, továbbképzések felé, majd azok integrációja a fejlesztésbe
- komplexitás
- a nevelés és oktatás egységben való szemlélete
- pontos adminisztráció
- intézményi innovációban, pályázatokban való részvétel
- folyamatos kommunikáció, aktivitás az iskola munkájában
- tudásmegosztás – egyéni erősségek bevonása az intézményi munkába
- integráció segítése, együttműködés a befogadó intézményekkel
- jó partneri kapcsolatok (befogadó intézmények, szülők, vizsgáló intézmények, fenntartó stb.)
- team munka kiemelt szerepe
- mentori munka hatékony végzése
- egyéni differenciálás kiemelt szerepe a tanítás során

V. A SZEMÉLYES ÉS SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulók személyiségének maximális figyelembevételével határoztuk meg azokat a nevelési területeket a Pedagógiai Programban, amelyek kiemelt szerepet kapnak a személyiség fejlesztésében.

A személyiség fejlesztés célja a sajátos nevelési igényű gyerekek és fiatalok szocializációja, társadalmi integrációja, ezért feladatunk a sérülésből eredő, hátrányok csökkentését segítő, személyiségfejlesztő módszerek, terápiák alkalmazása, amely a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja s a tevékenységek mindegyikét áthatja a játék, a tanulás és a munka.

Ezt szolgálják a rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás foglalkozások egyéni fejlesztési tervek alapján.

Nevelési programunkban - a személyiségfejlesztés tekintetében kiemelt területként kezeljük:

- a szocializáltsági, a neveltségi mutatók erősítését,
- az egészségmegőrző, óvó attitűd kialakítását,
- a természet- és környezettudatos magatartásformákat,
- a tanulást az egész személyiség fejlődése, fejlesztése érdekében,
- a kommunikációs nevelést és kultúrát.

Az egyes tanuló sikeres szocializációjának, a tudásának gyarapítását szolgáló rendszer gondozását is kiemelten építjük be a személyiségfejlesztés területei közé.

A személyiség alakulása, alakítása nem független az adott közösségtől. Az egyén a maga tulajdonságaival hatással van a közösségre. Ez az együttes hatás még erőteljesebb a sérült tanulóink esetében.

A fentiek alapján a személyiségfejlesztési tevékenység

- a sajátos nevelési igényű gyerekek speciális szükségleteiből/állapotából indul ki
- az integratív hatásrendszer előnyeire épül
- pozitív hatást fejt ki a tanulmányi munkára
- a humán értékek átadására törekszik
- az életre készíti fel őket
- segíti a kommunikációs nevelést
- segíti az egészségmegőrző szemlélet kialakítását
- elősegíti a természet és környezettudatos magatartásformák kialakulását
- közösségépítő hatása van.

A fejlesztő munka színterei:

- tréning, mint önálló fejlesztési terület
- egyéni, csoportos megsegítés

- a tanítási óra, osztályfőnöki óra, erkölcsstan (etika) tantárgy
- a tanórán kívüli programok
- szabadidős tevékenységek
- hittan

A személyiségfejlesztés alkalmazott technikái:

- művészetterápia
- tánc
- zeneterápia
- drámajáték
- szenzoros integrációs fejlesztés
- az autista tanulók szociális viselkedését formáló speciális módszerek: babzsák, énkönyvek, szociális történetek

Az erkölcsi nevelés, mint új tantárgy kerül bevezetésre a 2013/2014. tanévtől (20/2012. EMMI rendelet 14.§(5b))

Az erkölcsstan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, a gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása.

2. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészséges életmódra nevelés az iskola valamennyi színterén megjelenik. Egészség nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes testi, lelki, szociális jólét állapota, amely lehetővé teszi az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi-lelki szociális kibontakozást.

Az egészségfejlesztés célja, hogy

- a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A gyermekek személyiségébe értéként épüljön be a testi - lelki egészség megóvása.
- Sajátos eszközrendszerrel járuljunk hozzá tanulóinknál - az egész iskolai oktató-nevelő munkával összhangban és együttműködve - a minél teljesebb tulajdonság és képesség együttessel rendelkező harmonikus személyiség kialakításának megalapozásához.
- Az értelmi képességek sérülése mellett sok esetben a motoros státusz is érintett, ezért kell a mozgásfejlesztésre nagy súlyt helyezni.
- A gyermekeket képessé tenni olyan attitűdök kialakítására, amelyek könnyebbé teszik számukra a társadalmi beilleszkedést.

Feladatok:

- mindennapos testnevelés megvalósítása
- egészséges táplálkozás
- aktív rendszeres testmozgási igényt magába foglaló életmód kialakítása

- alapvető személyi higiéné, egészségügyi ismeretek, testápolási szokások megismertetése,
- a szervezet működésének és fejlődési folyamatainak segítése.
- a tanulók motoros képességeinek fejlesztése (mozgástevékenység és mozgásos cselekvések tanulása)
- tehetséggondozás (versenyeken való részvétel)
- életviteli ismeretek, táplálkozási kultúra fejlesztése
- szabadidő hasznos eltöltésének kialakítása
- környezetvédelem
- az egészségre káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, elkerülő magatartás kialakítása
- önismeret és emberismeret fejlesztése
- stressz hatások csökkentése, a stresszek elviselésének fejlesztése
- kritikus élethelyzetek, konfliktusok megoldására való képesség kifejlesztése
- párkapcsolat, családi életre nevelés, felelős családtervezésre nevelés
- bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- olyan életmód, napirend és pihenés biztosítása, amely megfelel a gyermek szükségletének
- részvétel a Kézmosás Világnapján
- egészséges életmódot megismertető programok
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtási ismeretek oktatása
- a tanulók fizikai állapotának rendszeres mérése
- prevenció

Az egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, a sajátos nevelési igényéből adódó speciális igényeit.

Az intézmény együttműködik a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelem szakembereivel.

Deviáns viselkedésformák észlelésekor, vagy a tanuló bántalmazásának gyanúja esetében esetmegbeszélésen tárjuk fel a problémákat kiváltó okokat, és esetleges megoldásaikat bevonva a gyermekkel foglalkozó pedagógusokat és az iskolapszichológust.

3. A természet- és környezetvédelem, környezeti nevelés

A környezeti nevelés célja

Környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel, életkornak megfelelő kialakítása a fenntartható fejlődés értelmében. Célja, a természeti és társadalmi környezet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai, morális megalapozása. A célok kitűzésénél figyelembe kell vennünk azok konkrétságát, és a helyi sajátosságokat.

A környezeti nevelés feladata

Tanulóinkat életkoruknak megfelelően a természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok kezelőjévé alakítsuk. Meg kell alapoznunk tanulóink környezeti erkölcsét, társadalmi, természeti felelősségét, formálnunk kell értéktudatát, együttműködési képességeit, le kell raknunk a személyes és közös felelősségtudat alapjait.

Ennek megvalósítása rendszerszemléletű megközelítést, új tanulási stratégiát igényel, amely messzemenően figyelembe veszi az egyéni különbségeket, sajátos módszert igényelve testi, szellemi, szociális hátrányokkal küzdő gyermekeknél, hiszen életük során halmozódhatnak

környezeti konfliktusaik. A fenntarthatóságra nevelés területén a pedagógusok rendszeresen használnak kooperatív technikákat. A pedagógiai munkába beépülnek a környezeti nevelési játékok is.

Intézményünk arculata, dekorációja összhangban van a fenntarthatóságra nevelés céljaival (évszakoknak, ünnepköröknek megfelelő díszítés a tantermekben és folyosókon).

A természetvédelmi nevelés részét képezi a főváros és Újpest természeti értékeinek felkutatása, vizek, hegyek, szigetek megismerése, a parkok szépségei és jelentőségük a főváros életében, valamint a gyerekek felelősségének megismerése a játszótérek, a zöld kertek, parkok megőrzésében.

A természet- és környezetvédelem természetesen nem korlátozódik csupán a lakóhelyre, hanem minden tanórán és nevelési szintéren az országunk és Európa értékeinek megismerése is feladatként jelentkezik.

A természet szépségeinek megismerése elválaszthatatlan a történelmi emlékek, a népcsoport, a lakóhely népszokásainak, hagyományainak ismeretétől. A szűkebb, a tágabb környezetünket, életterületet szerves egységként kezeljük ebben a személyiségfejlesztési feladatban.

A környezeti nevelés feladata, harmonikusan ötvözni a természet- és társadalomtudományokat, felértékelni a tantárgyak közötti integrációt. A feladatok koncentrikus és lineáris fejlesztést igényelnek.

- természeti környezetvédelem, fizikai, kémiai és egyéb hatások.
- a társadalom környezetvédelme (lakóhelyi, iskolai, munkahelyi higiénia).
- tudatosodjon, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, takarékosagra.
- ébredjenek rá a tanulók a Föld globális problémáira, ezek következményeire, a tennivalókra.
- járuljon hozzá az ökológiai szemlélet, a környezeti attitűd, magatartás és értékrend kialakulásához.
- neveljen olyan életmódra, amely lehetővé teszi a környezettel való adekvát együttélést.
- biztosítson gazdag tapasztalatszerzési lehetőséget az egyszerűbb érzékszervi benyomásoktól a bonyolultabb gondolati műveletekig, a tanulókat körülvevő természeti, technikai és társadalmi környezetben.

4. A környezeti nevelés szinterei: ÓKO Iskola

Helyzetelemzés:

Intézményünk az Észa-Budapesti Tankerületi Központ fenntartásában működő iskola, melybe jelenleg 149 SNI-s gyermek tanul (beszédfogyatékos, autista, tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, pszichés és magatartási problémákkal küzdő). A kétszintes iskolaépület Újpest kertvárosi részén található, kis udvarral, melyben bokros, fás terület és játszótér is helyet kapott. A meglévő adottságokat figyelembe véve és maximálisan kihasználva törekszünk a környezetbarát iskola kialakítására.

Célkitűzéseink:

- elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását
- kialakítani a fenntartható fogyasztás elvét, megértetni, elfogadtatni a fogyasztás és környezeti erőforrások kapcsolatát
- környezetünk hagyományainak, értékeinek megőrzése, gyarapítása
- a természet tisztelete, felelősség a környezeti károk megelőzésére
- a fenntarthatóság pedagógiájában a környezettudatos gondolkodás kialakítása, elmélyítése, együttműködve a fenntartóval, a szülőkkel és egyéb társadalmi, ill. civil szervezetekkel

Kritériumok:

Szervezeti feltételek

Megalakítottuk az ökoiskolai munkacsoportot, melyben a tantestület minden munkaközössége delegált tagot. A DÖK aktívan bekapcsolódik az ökoiskolai munkaterv megvalósításába. Intézményünk valamennyi pedagógusa nyitott a fenntarthatóságra való nevelésre. Rövid kérdőívet dolgoztunk ki a fenntarthatóságra való nevelést célzó önértékelési rendszerhez.

Pedagógiai munka

- a fenntarthatóság témakörében évente kétszer témanapot, projektet szervezünk
- a tantervbe beépített speciális fenntartható tematikájú tanóra van
- intézményünk bekapcsolódik a fenntarthatósággal foglalkozó hazai Madárbarát iskola programba
- törekszünk arra, hogy évente legalább 15 tanulónk elmehessen erdei iskolába, alapítványi támogatással
- lehetőség szerint táborokat szervezünk a fenntarthatóság témaköréhez kapcsolódóan
- az intézmény működését rendszeresen tanulmányozzuk a pedagógiai munka során (fűtés, vízfelhasználás, villamos energia használat)
- a diákok bevonásával rendszeres „zöld kommandót” működtetünk
- rendszeresen használunk kooperatív technikákat a fenntarthatóságra nevelés területén
- a pedagógiai munkába beépülnek a környezeti nevelési játékok is

Az intézmény működtetése

- intézményünk iskolaotthonos jellegéből adódóan lehetőséget teremt a kulturált, kötetlen szabadidő eltöltésére
- intézményünk dolgozóinak becslésünk szerint 80%-a gyalog, kerékpárral, ill. tömegközlekedéssel érkezik munkahelyére
- intézményünk tanulóinak becslésünk szerint 50%-a gyalog, kerékpárral, ill. tömegközlekedéssel érkezik az iskolába

- intézményünk területén fák, cserjék, ill. virágtartóban virágok vannak
- a tantermeket és közös helyiségeket gondozott cserepes növényekkel igyekszünk díszíteni

Kommunikáció

- a társadalmi környezet számára évente legalább egy környezettudatos vagy fenntarthatóság témakörével kapcsolatos eseményt szervezünk
- ezekbe az eseményekbe fontosnak tartjuk a szülők bevonását is (SZMK)
- az ökoiskolai folyamatokról a szülőket szülői fórumokon (szülői értekezlet, fogadó óra) valamint az iskolai faliújságon és az iskolaújságon keresztül tájékoztatjuk

Együttműködések

- a fenntarthatóságot érintő témákban együttműködésre törekszünk a gazdálkodó szervezettel védőnői szolgálattal, rendőrséggel, Rotary Klubbal, Cseritivel, gyermekjóléti szolgálattal, szülői munkaközösséggel

Vállalásaink

- iskolánkat a fenntarthatóságra neveléssel összhangban évszakoknak megfelelően díszítjük
- az iskolai könyvtárban külön polcot alakítunk ki a környezettudatos nevelés és fenntarthatóság témakörében
- három éven belül tervezzük a tűzfalak befuttatását, ill. fűszernövénykert kialakítását

A fenntarthatóság pedagógiáját szolgáló, már meglévő, kiemelt tevékenységeink

- a „jeles napokról” programokkal, vetélkedőkkel, versenyek és kiállítások szervezésével emlékezünk meg
- tavaszi-őszi papírgyűjtést szervezünk
- gyűjtjük a használt elemeket
- rendszeresen megtekintjük a Természet csodái kiállítást
- iskolai egészségnapot szervezünk
- részt veszünk a Kihívás napján
- integrált családi- és sportnapot szervezünk a szülők és a többségi iskolák SNI-s tanulóinak részvételével
- projekteket szervezünk a téli, ill. tavaszi ünnepek köré
- erdei iskolát, táborokat szervezünk
- a Föld napján virágültetést szervezünk

Az intézmény éves ökoiskolai munkatervet készít, melybe bevonja a diákokat / diákönkormányzatot és együtt döntenek annak elfogadásáról.

Az intézmény éves ökoiskolai munkatervének során egyeztet a szülők képviselőivel. (SZMK)

1. Iskolán belüli lehetőségek

a.) Tanórákon (osztályfőnöki órák, szaktantárgyi órák) belüli lehetőségek maximális kihasználására kell törekedni.

Formák:

- megfigyelések kísérletek,
- mérések, környezeti adatok gyűjtése,
- újság- és sajtófigyelés, rádió és TV- híryanag figyelemmel kísérése,
- vélemények, információk gyűjtése,
- önálló forráskutatás könyvekben, folyóiratokban,
- rajzok, plakátok, faliújságok készítése,
- csoportviták adott környezeti témákról,
- fogalmazások,
- kiválasztott területek folyamatos megfigyelése és lejegyzése.

b.) Tanórán kívüli lehetőségek minél szélesebb körű kihasználás.

- szakköri munka kiszélesítése a többi tanuló tájékoztatása (szakköri híradó, iskolarádió segítségével)
- a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos munka megjelenik az intézmény kiadványaiban (honlap, iskolaújság)
- az intézmény weblapja folyamatosan frissül, nyomon követhető rajta az ökoiskolai program megvalósulása
- az iskolaújságban a fenntarthatóság témakörének szentelt rovat van
- ökoiskolai programunk faliújságon is megjelenik
- iskolai előadások szervezése
- környezeti akciók szervezése az iskola tanulóinak teljes létszámú bevonásával
- takarítási akciók
- fásítási és kertgondozási feladatok
- az iskola virágosítása, otthonossá tétele
- gyűjtési akciók: - szárazelem, papírgyűjtés
- versenyek, vetélkedők
- pályázatok kihirdetése
- környezetvédelmi téma nap szervezése
- „jeles napok” megtartása (Víz napja, Föld napja,...)

2. Iskolán kívüli lehetőségek

- felfedező terepséták, terepgyakorlatok,
- kirándulások, a természet felfedezése céljából,
- múzeumlátogatások,
- állatkert látogatások,
- a település szépségeinek megismertetése, történelmi értékeink megbecsülése,
- környezeti papírgyűjtési akciók a lakóhelyen,
- erdei iskola szervezése.
- gyalog, illetve kerékpárral könnyen elérhető, a helyi - természeti és épített – környezet tanulmányozására alkalmas területek rendszeres látogatása

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A szocializáció pedagógiai megvalósulása az iskolai közösségbe való beilleszkedés. A közösségben erős, ösztönző hatás, cselekvésre indító szuggesztív erő rejlik, amelynek személyiség formáló hatása van.

Olyan iskolai közösség szervezése a cél, amelyben a tanulók, tanárok és szülők egyaránt jól érzik magukat, amely érzelmi biztonságot teremtve közös tevékenységekre motiválva lehetőséget ad a közösségben a személyiség kibontakozására:

Oktató-nevelő munkánk teendői:

- Erkölcsi, etikai ismeretek oktatása, egymás tiszteletére, elfogadására nevelünk
- lehetővé kell tennünk a tanulók közös tevékenységét, alkotását, tanulását, alkotó együttműködését
- az osztályközösségeket és a működő csoportokat nem izoláltan, hanem az iskolai nagy közösség részeként működtetjük
- gyakoroltatni kell a demokratikus döntéshozatalt, ahol mindenki kinyilváníthatja véleményét, szándékát
- pontos szabályozókkal kell meghatározni az iskolai közösség kötelességeit, jogait, ezen belül a tanuló kötelességeit, jogait
- ellenőrizni és értékelni kell minden tevékenységet, amely a közösség alakulására befolyásolással lehet (iskolagyűlés)
- következetes, korrekt, ugyanakkor játékos módon modulálni azokat az élethelyzeteket, amelyekből a tanuló mindenkor erőt meríthet a szocializációhoz
- iskolai könyvtár használatával alapozza meg a tanulók életre szóló tanulási igényét
- közös étkezéseknél az együttétkezési szokások etikáját szükséges megismertetni és gyakoroltatni
- nagy gondot kell fordítani a kommunikációs kultúra kialakítására, gyakoroltatására
- közös szolgáltató helységek használata gyakran konfliktus forrása, ezért kiemelten kell fókuszálni ezen helységek kulturált, egészséges használatára a tanulók személyiségjogainak tiszteletben tartásával
- az intézmény felnőtt közösségének példamutató viselkedéssel kell a diákok közösséghez való viszonyát formálni

A jó iskolai közösség a társadalom alappillére lehet. Ahogyan szocializálódnak tanulóink közösségünkben, úgy szereznek ismereteket a későbbi társadalmi integrációhoz is. Fontos tehát, hogy közösségünk nyitott legyen minden környezeti, társadalmi változásokra.

Nevelőmunkánkat a legfontosabb partnerünkkel, a szülőkkel közösen végezzük. Ahogyan megtapasztalják tanulóink azt, hogy milyen értéket hoznak és visznek el a szülők, úgy teljesedik ki családi életük a jelenben és majdan.

A személyiségnevelés minden szakaszában jelen kell lenni a szülőknek is. Nemcsak bemutató tanítási órákon, kulturális és sportversenyeken, hanem olyan alkalmakon, ahol főszerepet kaphatnak (pl. egy-egy foglalkozás megismertetésében, közös játék, munka, kiselőadás, stb. során). Ilyenkor a szülő, gyermek kapcsolat is pozitívan alakulhat, de lehetőség nyílik a kapcsolatteremtés, kommunikáció gyakoroltatására, minta, norma közlésére.

Iskolánk keresi az együttműködés minden lehetőségét. Kiszélesíti kapcsolatait, hogy tanulóink számára a világ egyre megismerhetőbb legyen.

A közösségi nevelés szinterei:

- tanórák (projektek, kooperatív technikák, terápiák)
- osztályfőnöki órák
- iskolán belüli szabadidős programok (mesesarok, bábozás, tánc-ház, tánc-szakkör, ..)
- iskolán kívüli szabadidős programok (kirándulások, sportprogramok,..)
- rendezvények, ünnepek
- a DÖK által szervezett hagyományőrző rendezvények: kirándulás, Mikulás, újságpapírgyűjtés,
- DSE programjai

Különösen fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megismerjék, tiszteljék hagyományainkat, megtanulják azok ápolását, megőrzését, és aktív részesekként vegyenek részt a hagyományok ápolásában, továbbfolytatásában.

Az ünnepi megemlékezések, a sokszínű, érdekes rendezvények mind beleilleszkednek az iskola nevelési programjába, szolgálják a nevelő-oktató munka alapelveit, céljait, meghatározzák iskolánk arculatát.

5.1. AZ INTÉZMÉNY HAGYOMÁNYRENDSZERE

ÜNNEPI RENDEZVÉNYPONTJAINK

- Szeptemberben rendezzük meg az őszi diák önkormányzati napot.
- Október 6-án, az aradi vértanúkra való megemlékezés iskolai szinten történik.
- Az október 23-i megemlékezés iskolai ünnepély keretében történik.
- Osztályfőnöki órákon, beszélgetés formájában ismerkednek meg a gyerekek a Halottak napjához kapcsolódó hagyományokkal, szokásokkal. (Ehhez kapcsolódik a Megyeri Temetőben lévő 2 sír gondozása.)
- Tanulóink egyik kedvence a Mikulás ünnepség és Mikulás-futás. Még a nagyobbak is izgatottan várják a meglepetést.
- Decemberben karácsonyi vásárt rendezünk a gyerekeknek és szülőknek, melyen többek között az osztályok által készített ajándékok is megvásárolhatók.
- A téli szünet előtti utolsó héten fenyőfát állítunk az ebédlőben, amelyet az osztályok a karácsonyi kézműves foglalkozásokon készített díszekkel díszítenek fel.
- A téli szünet előtti utolsó tanítási napon tartjuk a közös, iskolai karácsonyt. Ez az egyik legbensőségesebb rendezvényünk, ilyenkor minden osztály karácsonyi meglepetést is kap, valamint a felnőttek karácsonyi műsorral kedveskednek a gyerekeknek és szüleiknek.
- Farsangkor vidám műsorral egybekötött jelmezesversenyt és tombolahúzást tartunk, ahová a szülőket is mindig szeretettel várjuk.
- Februárban megemlékezünk a Kommunizmus áldozatairól.
- A március 15-i közös iskolai ünnepélyre színvonalas produkciókkal készülnek a tanulók.
- A húsvéti ünnepkörre való készülődés, a húsvéti szokásokkal való ismerkedés elsősorban az osztályfőnöki órák és a napközis foglalkozások feladata. Iskolai szinten közös húsvéti kézműves foglalkozást szervezünk, húsvéti terített asztallal lepjük meg tanulóinkat. Ekkor szervezzük a Nyuszi-futást is.
- Áprilisban megemlékezünk a Holokauszt áldozatairól.

- Anyák napja alkalmából elsősorban az alsó tagozatosok köszöntik műsorral, virággal, maguk készítette ajándékkal az édesanyákat, nagymamákat.
- Bár az iskolai élethez kapcsolódik, mégis igazi ünnep a mindenkori végzősök ballagása, amelyet összekapcsolunk a nagysikerű tanévzáró gálaműsorral. Tanulóink színvonalas műsorral köszönnék el végzős társaiktól, s egyben megmutatják szüleiknek, rokonaiknak, hogy mit tanultak a tanév során.

Nemzeti ünnepeinket nemcsak változatos műsorral, de plakátokkal, faliújsággal is köszöntjük. A közös iskolai ünnepélyeken a fehér inget, illetve blúzt, sötét nadrágot, illetve szoknyát viselnek a tanulók és pedagógusok. Ezeken az ünnepélyeken az iskola minden tagja (felnőtt, gyerek) részt vesz.

5.2 AZ ISKOLAI ÉLETHEZ A TANULMÁNYI MUNKÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOKÁSOK HAGYOMÁNYOK

- Tanévnyitó ünnepség, tanévnyitó szülői értekezlet.
- Szóban és írásban is tájékoztatunk minden szülőt a tanév feladatairól, a tanév rendjéről, valamint az iskola házi rendjéről.
- Az első tanítási nap kiemelt feladatai: a házirend ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.
- Minden hónap első hétfőjén iskolagyűlést tartunk, ahol az osztályközösségek és a tanulók munkáját értékeljük.
- Januárban versmondó verseny megrendezése a Magyar Kultúra Napja alkalmából
- Már februárban megkezdődik a legjobb 6. és 7. osztályos diákok felkészítése a Fővárosi Komplex Vetélkedőre.
Az áprilisi tanulmányi versenyen végül sokoldalú feladatokon mérik össze tudásukat a budapesti speciális iskolák tanulói.
- Tanulóink rendszeresen részt vesznek a speciális iskolák részére rendezett budapesti kulturális- és sportversenyeken, és mindig szép eredményekkel térnek haza. A gyerekek ugyancsak szívesen vesznek részt legszebb rajzaikkal a különféle rajzpályázatokon.
- Hagyományunk az Egészség-nap, amely szorosan kapcsolódik az egész éves egészségnevelő programunkhoz.
Játékok, vetélkedők, egészséges ételek bemutatója teszi kézzelfoghatóvá a gyerekek számára az egészség megőrzésének fontosságát.
- Évente megrendezzük a Gyermeknapot és az iskolai sportnapot.
- A tanév utolsó hetében, minden évben közös iskolai kirándulást szervezünk, amire a szülőket is meghívjuk.
- A tanév utolsó tanítási napján búcsúztatjuk a végzős tanulókat.
- A tanévzáró ünnepélyen összegezzük a tanév eredményeit, és oklevéllel ill. jutalomkönyvvel ismerjük el legjobb diákjaink éves munkáját.

- Tanulmányi verseny a kerület sajátos nevelési igényű gyermekeinek.
- Kerületi Integrált Gyereknapi megrendezése
- A Fogycékosok világnapja alkalmából Tolerancia nap szervezése

5.3 A FELNŐTT KÖZÖSSÉGRE VONATKOZÓ HAGYOMÁNYOK

- Havonta egy alkalommal információs értekezletet tartunk. Ennek tárgya az elmúlt időszak eredményeinek összegzése, illetve a következő hónap feladatainak ismertetése. Ekkor kerül sor az aktuális problémák megbeszélésére és közös megoldáskeresésre.
- Természetesen kötetlen programokra is sor kerül év közben, amelyek a kollegiális kapcsolatok elmélyítésére is lehetőséget adnak:
  - a karácsonyt és a pedagógus napot közösen is megünnepeljük
  - minden évben jó hangulatú kirándulást szervezünk.
  - karácsonyi színpadi előadást tartunk a gyerekeknek, szülőknek
  - tanári táncdal lépjünk fel a Tanévzáró Gálán,

Célunk, hogy a szakmai felkészültség mellett, nevelőtestületünk együttműködő és empatikus közösség legyen.

6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

6.1. OSZTÁLYTANÍTÓK FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- gondoskodás a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról az egyéni képességek, adottságok, szociokulturális helyzet figyelembe vételével,
- a tanuló erkölcsi fejlődésének, közösségi együttműködésének, pozitív magatartási normáinak előmozdítása
- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,

- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása, szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük haladásáról
- részvétel nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, folyamatos önképzés
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- együttműködés a kollégákkal, egymás iránti tisztelet közvetítése
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- hivatali titok megőrzése
- Ellátja az osztállyal kapcsolatos ügyviteli teendőket: e-naplót vezet.

6.2. AZ UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUS FELADATAI

- Az utazó gyógypedagógus megismerkedik a befogadó iskola, óvoda szakmai és szabályozó dokumentumainak munkájára hatást gyakorló részeivel, így különösen Pedagógiai Programjával, Óvodai Nevelési Programjával, Házirendjével.
- A Szakértői Bizottság javaslatának figyelembevételével, a gyermekek megfigyelése után, a befogadó osztályokban tanító pedagógusokkal, óvodákban az óvodapedagógusokkal együttműködve alakítja ki munkarendjét.
- Tanulmányozza a tanuló iratanyagát, ha kell, felveszi a kapcsolatot a speciális szakemberekkel.
- Segíti a Szakértői vélemény értelmezését az integráló intézmények pedagógusai és igény esetén a szülők számára.
- Javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (üléshely, hely-és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök).
- Segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását
- Javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására az óvodai foglalkozásokon, a tanórákon, és azokon kívül.
- Segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében.
- Tanév elején felmérést végez minden hozzá tartozó gyermekkel.
- A felmérés eredményei alapján elkészíti az egyéni fejlesztési tervet, a fejlesztésről tájékoztatja az integrált gyermekek pedagógusait, a szülőket, tanácsot ad az otthoni neveléshez, fejlesztéshez.
- A habilitációs foglalkozások időpontját fél évre előre meghatározza, tartalmát három havonként tervezi és rögzíti a fejlesztési tervben, a gyermek fejlődési ütemét követve. A fejlesztési tervet kiegészíti megjegyzéseivel, és a fejlődés ütemének megfelelően, ha kell, változtat annak tartalmán. A változtatást megbeszéli a befogadó intézmények pedagógusaival.

- Az ellátás formái lehetnek: tanórai foglalkozásba való bekapcsolódás, vagy tanórán kívüli egyéni vagy mikro-csoportos (2-5 fő) fejlesztés.
- Rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozást tart, mely során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.
- Félévi, év végi szöveges értékelést készít a gyermekekről, melyeket átad az integráló pedagógusoknak és a gyermekek szüleinek.
- Figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz a többségi pedagógusoknak az egyéni fejlesztési szükségletre igazodó módszerváltásokra.
- Felkérésre részt vesz a gyermekeket érintő megbeszéléseken, vizsgákon, értekezleteken.
- A közvetlen foglalkozásra megállapított időn kívül – munkaköri feladatként - látja el a foglalkozások előkészítésével kapcsolatos teendőit, a vizsgálati vélemények értelmezését, konzultációhoz időpontot biztosít a pedagógus kollégák, szülők részére.
- Végzi a gyermek fejlődéséhez szükséges egyéb, intézményen kívüli tevékenységet, utazik a gyermekhez.
- Fogadó órákat tart a tanév elején és végén.
- Szükség, illetve igény szerint beszámol a gyermekek haladásáról a szülőknek, pedagógusoknak
- Felelős a csoportjába járó gyermek fejlődésének nyomon követéséért. Javaslatot tehet az általa ellátott gyerekek kiegészítő vizsgálatára.
- Hivatalos felkérés esetén a gyermekről/tanulóról pedagógiai véleményt ír.
- Felkérés esetén hospitálási lehetőséget, bemutató órát biztosít kollégák, szülők számára.
- Évente egyszer nyílt órát tart.
- Naprakészen vezeti a gyermekek rehabilitációs-rehabilitációs egyéni lapját, a munkanaplót.
- Minden gyermekről portfóliót vezet, mely tartalmazza a Szakértői véleményt, az év eleji, év végi felmérési eredményeket, felméréseket, fejlesztési tervet, a félévi, év végi szöveges értékelést, a gyermekek munkáit.
- Minden tanév végén a befogadó intézmények kérdőívek formájában értékelik az utazó gyógypedagógusok szakmai munkáját.

Munkahelyi felelősségek

- Az utazó gyógypedagógus a Házi rendet, a munkavédelmi előírásokat betartja és a gyermekekkel/tanulókkal betartatja.
- A rábízott gyermekek/tanulók testi, érzelmi, erkölcsi épségének megőrzéséért felel.
- Szorgalmazza a tanulók egészséges testi és mentálhigiénés környezetének kialakítását.
- Az Újpesti EGYMI és a befogadó intézmény nevelőtestületével összhangban szervezi munkáját, törekszik az egymást segítő emberi kapcsolatok kialakítására.
- Előre tervezett hiányzásokról (pl. tanítás nélküli munkanap), vagy betegsége esetén a gyerekeket, az intézményeket tájékoztatja.
- Szakmai fejlődése érdekében önképzéséről gondoskodik, továbbképzéseken vesz részt.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsít.

6.3. AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATA ÉS HATÁSKÖRE

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban

7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

7.1. Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség felismerésében és kibontakoztatásában döntő szerepe van a pedagógusnak, ugyanakkor a szülő megfigyelései, észrevételei is fontosak. Nevelőtestületünk fontosnak tartja a jobb képességű és szorgalmas tanulók támogatását. A tehetséges tanulók környezetére hárul érzelmi biztonságuk, kiegyensúlyozottságuk biztosítása, mivel ők képességeik miatt sokszor magányosak. Bátortításra van szükségük, hogy elfogadják a másoktól való különbözőség és egyedülállás szerepét. Segítséget várnak abban is, hogy türelmesekké váljanak a kevésbé jó képességű tanulókkal szemben.

A tehetséges tanulók szükségleteit pszichológiai szempontból három kategóriába sorolhatjuk:

Kognitív szükségletek:

1. Minden kiemelkedő képességgel rendelkező egyénnek szüksége van arra, hogy alkalmat és lehetőséget kapjon az önálló tanulásra.
2. A tehetséges egyéneknek szüksége van arra, hogy tapasztalatokat szerezzenek az önálló problémamegoldásban.
3. A tehetséges egyéneknek szükségük van arra, hogy elsajátítsák a hatékony tanulási készségeket.
4. Lehetőséget kell biztosítani a számukra, hogy képességeiknek megfelelő kognitív szinteken dolgozzanak.

Affektív szükségletek:

1. A tehetséges egyéneknek szükségük van olyan tapasztalatokra, amelyekből bátorítást kapnak az elmélkedésre, a töprengésre.
2. Támogatni kell és bátorítani, hogy kérdéseket fogalmazzanak meg.
3. Erősíteni kell bennük a kockázatvállalási hajlamot.

Szociális szükségletek:

Lehetőséget kell teremteni a kiemelkedő képességgel rendelkező gyerek számára, hogy megtanulják a másik ember tiszteletét, a másokkal való együttműködést.

Bátorítani kell őket a vezető szerep elfogadására.

Meg kell tanítani őket arra, hogy elfogadják saját maguk másságát.

A fent leírt szükségletcsoportok valójában nemcsak a tehetséges, hanem az átlagos képességű gyerekek számára is fontosak, azonban a tehetséggondozásban különös jelentőséggel bírnak és kielégítésük szinte nélkülözhetetlen.

Ezeket a szükségleteket szem előtt tartva az iskolai **tehetséggondozás egyik formája a differenciált tanulásszervezés**, melynek során figyelembe vesszük tanulóink képességeit, érdeklődését és teljesítményét. Tanulóinknak ezzel lehetőséget biztosítunk, hogy egyéni képességeiknek megfelelően ériék el a tantervi követelmények teljesítését. A differenciált tanulásszervezés során a tananyagot kisebb egységekre, témákra bontjuk fel. A differenciált foglalkozások alkalmával taníthatnánk meg tanulóinkat a számukra legmegfelelőbb tanulási technikák elsajátítására.

A tehetséggondozás másik formája a tanórán kívüli programok keretében valósul meg.

Ezt a célt segíti még az **iskolai, illetve a fővárosi versenyeken, rendezvényeken való részvétel** feltételeinek megteremtése, illetve a tanulók felkészítése.

Ezen igények kielégítésére szolgálnak a **közös színház- és múzeumlátogatások**.

Tantestületünk célja **a tanulók kommunikációs képességének fejlesztése**. Napjaink változó világában a munkavállalás lehetőségét szem előtt tartva egyre fontosabb szempont egy-egy állás betöltésénél, hogy a pályázó képes-e megfelelően kommunikálni, viselkedni, kapcsolatot teremteni. Ezeknek a tulajdonságoknak a hiánya komoly problémát okozhat. Tapasztalatunk szerint tanítványaink nincsenek felkészülve erre a kihívásra. Sem a családban, sem a közvetlen környezetükben nem látnak követendő példákat, nincsenek alkalmak számukra, hogy begyakorolják ezeket a készségeket. Nem egyedi eset, hogy arra is a pedagógusnak kell megtanítani a tanulókat, hogyan köszöntsék egymást, tanáraikat.

7.2. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAMOK

Iskolánkban az egyéni képességekhez igazodó, az egyéni fejlesztési tervek alapján történő speciális készség- és képességfejlesztés kiemelt jelentőségű.

A fejlesztés során figyelembe vesszük tanulóink sérüléséből eredő jellegzetes különbségeit, speciális szükségleteit és egyéni teherbíró képességét.

Az egyénre szabott nevelés – differenciált tartalmakban, a sérülés jellegéhez igazodó módszerek, terápiás eljárások alkalmazásában – a tanórákon az egyéni és kiscsoportos rehabilitációs és fejlesztő órákon valósul meg.

A fejlesztés **egyéni fejlesztési tervek** alapján történik. A tervkészítés részletes pedagógiai diagnosztikus vizsgálatokon alapul, melynek szempontjai a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók vizsgálatára irányulnak.

A fejlesztés célja: a személyiség biztonságérzetének megteremtésével annyi, és olyan jellegű tevékenység biztosítása, amennyi a gyermek adott fejlettségi fokán szükséges ahhoz, hogy valamely ismeret, képesség biztos készséggé váljon nála. Saját lehetőségeinek megfelelő, optimális szintre hozása.

A fejlesztés feladata a sérült funkciók korrigálása és a hiányzó funkciók kompenzálása.

A fejlesztés területei:

- motoros és orientációs képességek (izomtónus, egyensúly, nagy- és finommozgás, mozgáskoordináció, dominancia, cselekvés- és irányítástervezés, térbeli- időbeli tájékozódás),
- kognitív képességek (észlelési folyamatok, figyelem, emlékezet, koncentráció),
- diszlexia prevenció
- a beszéd alaki és tartalmi részének fejlesztése (tisztá beszéd, helyes nyelvi rendszer),
- grafomotoros képességek fejlesztése,
- rendszerezési képességek fejlesztése,
- az értelmileg akadályozott tanulóink készség- és képességfejlesztése.

A fejlesztéshez a következő módszereket, fejlesztő eljárásokat alkalmazzuk:

- Alapozó terápia motoros és orientációs képességek fejlesztésére,
- Sindelar program a részképesség gyengeségek terápiájához,
- kiscsoportos személyiségfejlesztő tréning,
- művészetterápia,
- Meixner-féle diszlexia prevenció,
- szenzomotoros integrációs terápia.
- logopédiai terápia: pöszesség, megkésett beszédfejlődés, diszfázia, dadogás

A korrekatív célú fejlesztés folytatódik a **felső tagozaton** a megelőző évekre alapozva. A fejlesztésnek itt fokozottabban kell szolgálnia a:

- harmonikus személyiség alakítását,
- az önfegyelem fejlesztését,
- a tudatos magatartás kialakítását,
- a céltudatos feladat és munkavégzést,
- az önálló ismeretszerzés igényének kialakítását,
- a lényeges ismeretek kiemelésére való képesség fejlesztését,
- az információhordozók használatának megismerését (könyvtár, IKT).

A kognitív képességek fejlesztésében a logikus gondolkodás megerősítése és a kommunikációs képesség fejlesztése kerül előtérbe.

Törekvés a kulturális, szociális hátrányok felszámolására, kortárs csoportokba történő visszavezetésre, beilleszkedésre.

Követelményei: rendelkezzenek tanulóink az alapvető kultúrtechnikák tanulásához szükséges pszichikus működéssel, szociális érettséggel.

Értékelése: szakaszos, diagnosztizáló értékelés év elején, félévkor és év végén. A tanuló felé folyamatos szóbeli, pozitív megerősítés, illetve félévkor és tanév végén szóveges értékelés.

A megvalósításhoz felkészült szakemberekre, a speciális szükségletet szolgáló eszközrendszerekre, valamint megfelelő nagyságú és berendezésű termekre van szükség.

8. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Jogi háttér

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2010 (VIII.31.) EMMI rendelet
Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének 10/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról

Iskolánk tanulóinak nagy része veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű. A gyermekek túlnyomó többsége kiemelt figyelmet igényel gyermekvédelmi szempontból is.

Veszélyeztető helyzetek:

- fizikai bántalmazás a családban
- felügyelet nélkülség
- súlyos elhanyagolás, gondozatlanság
- megállapítható alkoholizáló, drogfogyasztó gyermek vagy családtag
- hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmény
- pszichés bántalmazás a családban
- tartós, súlyos egészségügyi probléma

A tanulók egyre növekvő arányára jellemző az igazolatlan hiányzás. A bukás csak néhány százalékban fordul elő.

A családok helyzetét figyelemmel kísérve megállapítható, hogy az intézményünkbe járó tanulók családjai túlnyomórészt a perifériára kerültek, alacsony jövedelmű, vagy munkanélküli rétegből kerülnek ki. Ez alól kivételek az autista csoportba járó gyerekek családjai.

Az iskola település-földrajzi környezetében a munkanélkülség jelentős. Sok család igen rossz komfortfokozatú lakásban lakik.

Ezen hátrányok leküzdésében nagy segítséget jelent a kerület kiépített gyermekvédelmi hálózata és egyéb segítő intézmények (szociális iroda, családsegítő, gyermekek átmeneti otthona, gyermekjóléti központ).

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységünk célja minden esetben a gyermekek érdekeinek mindenek feletti képviselése, mely átfogja az iskola egész életét a gyermekeket megillető jogok érvényesülésében. Segíti a tanulók szakmához juttatásának felkészítését, koordinálja a családi életre nevelést. Ez pedagógiai programunk kiemelten fontos részét képezi.

Gyermekvédelmi és szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink:

- Nyilvántartások (veszélyeztetettek szükséges adatai, hiányzások alakulása, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók) vezetése.
- A napközbeni ellátás biztosítása érdekében iskolaotthont működtetünk.
- Segélyezési lehetőségek felkutatása.
- Kirándulások költségeinek pályázatból történő fizetése, az arra különösen rászoruló tanulók részére.
- A tanulók egészségi állapotát figyelemmel kísérjük az iskolai védőnő segítségével.
- Folyamatosan ellenőrizzük a veszélyeztetett tanulók tanulmányi előmenetelét.
- Figyelemmel kísérjük és megtesszük a szükséges intézkedéseket a hiányzásokkal kapcsolatban.
- A folyamatos kapcsolattartás érdekében rendszeresen tartunk fogadóórákat, szülői értekezleteket és nyílt napokat.
- Szükség esetén együttműködést kezdeményezünk a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, illetve a hatósági szervekkel.
- Segítséget nyújtunk az eltérő etnikai környezetből érkezett tanulók felzárkóztatásához, hátrányaik csökkentéséhez.
- Felzárkóztató programok szervezése (tanórán kívül, tanórán belül, fejlesztő foglalkozások, korrepetálás) indulási hátrányok csökkentése, a tanulók esélyegyenlőségének növelésére.
- Felvilágosító, prevenciós előadások szervezése (szexualitás, internethasználat, élvezeti szerek,...)
- Kiemelt fontosságú a személyiségfejlesztés, melyet egészségvédő programok (egészséges életmódra nevelés, drogmegelőzés, stressz kezelés), családi életre nevelés keretein belül valósítunk meg.
- A tanulók szabadidős programjainak színesebbé tétele érdekében lehetőség szerint nyári tábort szervezünk és a részvétel segítéséhez anyagi forrásokat keresünk, pályázatok és támogatók felkutatásával.
- Külön figyelmet fordítunk a gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre.
- A tanár-diák kapcsolatok elmélyítése érdekében a diákönkormányzattal is együttműködünk.
- A szülők igényei szerint tanulási és egyéb problémákban tanácsot adunk, szülőklubot tartunk.
- Tanulmányaik folytatásában veszélyeztetett, túlkoros, alulmotivált tanulóink érdekében aktívan részt veszünk a Köznevelési és Szakképzési Hídprogramban.

A gyermek és ifjúságvédelmi munka négy szintéren zajlik: a gyerekek, a szülők, a nevelők és pedagógusok körében, valamint a társintézményekkel való kapcsolattartás keretében.

Intézményen belüli humán erőforrás

Az iskolai gyermekvédelmi munka elengedhetetlen része a belső információ áramoltatása, a titoktartásra vonatkozó előírások betartásával.

Az intézményen belül a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát koordináló intézményvezető személyén túl kiemelten fontos szerepe van a pedagógusoknak és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársaknak, akikkel a gyermek napjának legnagyobb részét tölti.

Társintézmények

Az évek során – a hatékony problémamegoldás érdekében - együttműködő kapcsolatot alakítottunk ki a IV. kerületi, illetve a főváros más kerületeiben működő segítő intézményekkel. Mivel intézményünk vonzáskörzete nem csak a fővárosra, hanem teljes Pest megyére kiterjed, így elengedhetetlenül fontos, hogy az elővárosi segítő intézményekkel és hivatalokkal is együttműködést tudjunk kialakítani tanulóink érdekében.

A társintézményekkel való hatékony kapcsolatrendszer kialakításának szükségessége abból adódik, hogy gyakran adódnak olyan jellegű problémák, melyeket nem tudunk intézményi keretek között megoldani.

- Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Gyermekjóléti Központ
- Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona
- IV. kerületi Kormányhivatal– Gyámhivatal
- Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye
- Rendőrség – gyermek és ifjúságvédelmi osztálya/körzeti megbízott
- Gyermekorvosi- védőnői hálózat
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat
- Észak-Budapesti Tankerületi Központ, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató, Gondozó Tagintézménye
- Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatala
- Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. kerületi Hivatala
- Dunakeszi Városi Önkormányzat Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központ
- Pest Megyei Kormányhivatala (Szentendrei/Dunakeszi Járási Hivatala)

Az információ külső belső áramoltatás a következő módszerek szerint történik:

Beszélgetés, tanácsadás, esetmegbeszélő konferenciák, konfliktuskezelés, tréningek, belső továbbképzések, értékközvetítés a tanulók felé mind az órán, mind a délutáni és a szabadidős foglalkozások keretében.

A várható eredmények:

- tanulóink körében csökken az iskolai kudarcok száma,
- zökkenőmentes átmenet az alapozó és a fejlesztő szakasz között,
- csökken a hiányzások száma,
- a bandákba sodródás veszélye csökken,
- a továbbtanulási esély nő
- a pozitív értékrendek megjelennek a családban.

A fent megjelölt hatásokat vezetői értekezleteken, munkaközösségi értekezleteken rendszeres beszámoló formájában ellenőrizzük.

Elsődleges célunk, hogy a szociális hátrányokkal küzdő tanulóinkat olyan helyzetbe hozzuk, mely a tanulási hátrányok csökkentésével, a későbbiekben a családi életben és a szakmához jutásban is segítséget jelent számukra.

VI. AZ ÉRDEKEGYEZTETÉS, ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS FORMÁI, FÓRUMAI

1. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rend

Mivel tanulóink sajátos nevelési igényű gyermekek, így a Diákönkormányzat működése is sajátosabb formában valósul meg, mint a többségi általános iskolákban. A DÖK tevékenységét segítő tanár fogja össze, akit az igazgató bíz meg. A Diákönkormányzatot segítő pedagógus szerepe, tevékenysége elengedhetetlen, hisz az önálló szervezés, tevékenység, döntéshozatal nehezített a mi tanulóink esetében. Az osztályok megbízottjait a Diáktanács vezetője képviseli az iskolavezetés felé. A Diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi, jogérvényesítő szervezete.

- Saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a Köznevelési Törvény, joggyakorlásának módját jelen szabályzat tartalmazza.
- A működéshez szükséges feltételeket az iskola igazgatója biztosítja: az iskola helyiségét és berendezéseit – egyeztetés után – szabadon használhatja
- Szervezeti és Működési Szabályzatát a DÖK saját maga készíti el a segítő tanár közreműködésével, a tanulóközösség fogadja el és a nevelőtestület hagyja jóvá.
- A tanulóközösséget az intézmény vezetése és nevelőtestülete előtt a DÖK-t segítő tanár képviseli.
- A DÖK rendezvényeket szervez, melyek időpontjait az éves munkaterv rögzíti.
- A DÖK vezetője dönt a DÖK gazdálkodásáról és a tanév végén elszámol a kapott összegről.

A Diáktanács véleményezési jogkörrel rendelkezik egyes – a tanulókat közvetlenül érintő – kérdésekben. Véleményét ki kell kérni a

- Házirend elfogadása előtt,
- szociális juttatás, értékelés, jutalmazás, elmarasztalás, fegyelmi büntetés során,
- tanulókat érintő iskolai programok előtt,
- az iskolai SZMSZ elfogadása előtt

1. A szülői érdekvérvényesítés

A szülők legfontosabb érdekvérvényesítési szerve iskolánkban a Szülői Szervezet. A szülők ezen szervezeti kereten keresztül informálódnak és nyilvánítják ki véleményüket az iskolai életet érintő kérdésekben (SZMSZ, Pedagógiai Program, igazgatóválasztás, szervezési kérdések, pénzügyi kérdések, programok), a pedagógusokkal együttműködve részt vesznek az iskolai ünnepélyek, hagyományos rendezvények, és egyéb programok szervezésében.

A szülők a nyílt napokon, a fogadóórákon, szülői értekezleteken és az iskolai rendezvényeken tájékozódhatnak az iskolában folyó munkáról, a tanulók teljesítményeiről, eredményeiről.

A Szülői Szervezetnek *döntési joga* van:

- saját működési rendjének és munkaprogramjának megállapításában, illetve elnökének megválasztásában

- a Szülői Szervezet dönt minden olyan kérdésben, amelyben az igazgató, a nevelőtestület vagy a fenntartó a döntési jogát átruházza.

A Szülői Szervezetnek *véleményezési joga* van:

- SZMSZ elfogadásakor
- házirend elfogadásakor
- az intézményi védő, óvó előírásokkal kapcsolatosan
- az ünnepélyek, megemlékezések rendjével, a hagyományok ápolásával kapcsolatban
- az ökoiskolai munkaterv egyeztetésével kapcsolatban
- az intézmény működési rendjének kialakításában
- külső kapcsolatok alakulásáról
- az iskola működését érintő összes kérdésben.

A Közalkalmazotti Tanács elnökének *jogai, kötelezettségei*:

- Az ülések összehívása, előkészítése.
- Az ülések levezetése.
- A Közalkalmazotti Tanács tevékenységének megszervezése, folyamatos működtetése.
- A munkáltatóval való rendszeres, közvetlen kapcsolattartás.
- A Közalkalmazotti Tanács döntéseinek képviselése.
- A Közalkalmazotti Tanács tájékoztatása a munkáltatóval folytatott tárgyalásokról.
- A Közalkalmazotti Tanács iratainak, dokumentumainak kezelése, őrzése.

A Közalkalmazotti Tanács tagjainak *jogai és kötelezettségei*:

- Javaslattétel, állásfoglalás a Közalkalmazotti Tanács munkarendjének kialakításánál.
- Kezdeményezheti általa fontosnak tartott kérdések megtárgyalását a Közalkalmazotti Tanács ülésein.
- Kezdeményezheti a Közalkalmazotti Tanács összehívását.
- A Közalkalmazotti Tanács döntéséről eltérő álláspontját jegyző könyvben rögzítheti.
- Indoklással bírálatot gyakorolhat a Közalkalmazotti Tanács működésével kapcsolatban.
- A Közalkalmazotti Tanács ülésein személyesen részt kell vennie, megismeri az intézményben dolgozó közalkalmazottak véleményét, és azt képviseli a Közalkalmazotti Tanács ülésein.
- A Közalkalmazotti Tanács tevékenysége során tudomás ára jutott szolgálati titkot megőrzi.
- A Közalkalmazotti Tanács tevékenysége során tudomására jutott adatokat, tényeket csak a munkáltató jogos gazdasági érdekeinek veszélyeztetése, illetve a közalkalmazottak személyiségi jogainak megsértése nélkül hozhatja nyilvánosságra.

VII. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS INTÉZMÉNYI PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK RENDJE

1. Az iskola kapcsolatai

Intézményünk korrekt és eredményes kapcsolatot alakított ki a kerületi és fővárosi intézményekkel, társadalmi szervezetekkel.

Étkezési támogatást, ingyenes tankönyvet, beiratkozási és egyéb segítyt nyújt az arra rászorulóknak, a nyári táborokhoz anyagi támogatást biztosít. Gyámügyi és szociális kérdésekben is nyitottságot, segítőkészséget tapasztaltunk.

Naprakész információáramlás és együttműködés jellemző:

- a Családsegítő Központtal,
- a Gyámhatósággal,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a kerületi Vöröskereszttel,
- az Újpesti Kulturális Központtal
- a kerületi Roma Kisebbségi Önkormányzattal,
- az Iskolaorvosi hálózattal,
- a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs és Szakértői Bizottságokkal
- a Nevelési Tanácsadóval,
- Szakértői Bizottságok
- Autizmus Alapítvánnyal
- kerületi (többségi) általános és középiskolákkal (intézmények), óvodákkal
- a fővárosi EGYMI-vel

Kapcsolatot tartunk:

- a gyermek szakrendelőkkel, védőnői hálózattal
- a gyermek ideggondozóval,
- a rendőrséggel,
- a civil szervezetekkel.
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesületével
- Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szövetségével,
- Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvánnyal,
- Autisták Országos Szövetségével.

Az iskola nyitottságát rendkívül fontosnak tartjuk, ezért kerületi és fővárosi szervezésű órabemutatókat tartunk, közös programokat, szakmai napokat szervezünk, valamint nyílt órákon, iskolai programokon a szülők is betekintést nyerhetnek az iskola életébe.

Gyógypedagógus hallgatók gyakorlati képzésében is részt veszünk, ezzel is növelve intézményünk nyitottságát.

2. A szülő, tanuló, iskolai pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Intézményünk figyelembe veszi és betartja mindazon törvényeket és rendelkezéseket, amelyek a gyermekek, a szülők jogait és kötelezettségeit tartalmazzák.

Célunk, hogy erősítsük, kiszélesítsük és javítsuk a kapcsolatokat a gyermekek, a szülők és a pedagógusok között, érvényre juthassanak mind a szülők, mind a tanulók jogai.

Jelenleg a törvényi szabályozáson túl, a kapcsolattartás lehetőségeit az SZMSZ és a házirend is tartalmazza.

KAPCSOLATTARTÁSI FORMÁK:

- családlátogatások,
- fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- szülői fórumok,
- nyílt napok,
- nyílt órák,
- személyes beszélgetések
- honlap
- iskolaújság
- családi napok, közös program
- szülőklub autizmussal élő gyermekek szülei számára

adják a lehetőséget arra, hogy a szülők és az iskola között állandó, rendszeres kapcsolat legyen.

Az Szülői Szervezet megalakításával az iskola és a szülői közösségek szervezeti együttműködésének eredményesebbé tételét várjuk.

A megvalósítás formái

- Évente három alkalommal szülői értekezletet tartunk
- Minden hónap első hétfőjén vezetői fogadóóra van
- Minden tanév elején kiosztásra kerül a házirend kivonatos változata
- Szülői Szervezet működésének megfelelő teret biztosítunk
- Nyílt délutánok rendezésébe a szülőket is bevonjuk
- Rendszeresen szülő klubot szervezünk
- Hétvégi rendezvényeket, programokat szervezünk (iskolai kirándulások, színházlátogatások, kulturális rendezvények)
- Tájékoztatást, tanácsot adunk (tanulói előmenetelről, a továbbtanulás lehetőségeiről, a családi kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről)
- Kérdőíves felmérés segítségével tájékozódunk a szülők felmerülő problémáiról és igényeiről.

A megvalósulás során elvárt hatás, hogy

- tartalmasabbá váljon a kapcsolat az iskola és a szülők között,

- a szülői igények, elvárások közvetlenül jelenjenek meg az iskolai oktató-nevelő munkában.
- a szülők aktívabban kapcsolódjanak be az iskola életébe.

A fent megjelölt hatásokat a szülői visszajelzésekből, a részvételi arány változásából kérdőívekkel, a partnerek szóbeli visszajelzéseivel kívánjuk mérni.

A TÁMOP-3.4.2.A-11/1-2012-0010 „Sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja” pályázat keretén belül elkészített intézményi innovációs anyag tartalmazza a szülői házzal való kapcsolattartás protokollját: „Intézményi innováció- Szülői partnerség” címmel

VIII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A magántanulói jogviszonyban lévő tanulókkal kapcsolatos törvényi szempontokat és a vizsgáztatás eljárásrendjét a TÁMOP-3.4.2.A-11/1-2012-0010 „Sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja” pályázat keretén belül elkészített intézményi anyag, „A mindennapos iskolába járás alól felmentett magántanulók protokollja” tartalmazza. A magántanulói jogviszonyt a Szakértői Bizottság kezdeményezi.

Gyakran előfordul tanulóinknál, hogy a Szakértői Bizottságok a szakértői véleményükben egy vagy több tantárgy érdemjeggyel való minősítése alól felmentésre tesznek javaslatot. Ha a szülő elfogadja az intézményvezető minden ilyen esetben határozatban erősíti meg annak tényét. A határozat számát a naplóba, és a törzslapon is rögzíteni kell.

A felmentett tanulók:

- havonta százalékos minősítésben részesülnek
- félévkor és évvégén fm (felmentett) bejegyzést kapnak
- kivételes esetben a felmentés kiegészül szöveges értékeléssel a félévi és az évvégi bizonyítványokban

Osztályozó vizsgák:

A magántanulói jogviszonyban lévő tanulók első félév végén és a tanév végén osztályozó vizsgán kötelesek megjelenni.

A vizsga napját az igazgató állapítja meg, és az iskola hirdetőtábláján teszi közzé, továbbá a tanulók szüleit is köteles tájékoztatni.

Az osztályozó vizsgát az igazgató vagy megbízottja, a kérdező tanár és még egy tanár bonyolítja le.

Tanév végén sikertelen vizsga, vagy a vizsga igazolatlan elmulasztása esetén a tanuló javítóvizsgát köteles tenni.

Javítóvizsgák:

Főtárgyból és kötelező tantárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló **augusztus 21. és augusztus 30. között** javítóvizsgát tehet.

A javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg, és az iskola hirdetőtábláján teszi közzé.

A javítóvizsga idejéről és a vele kapcsolatos tudnivalókról a tanulók szüleit értesíteni kell.

Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, és azt igazolni nem tudja, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja.

Igazolt távollét esetén új időpontot kell biztosítani a vizsgázónak.

A javítóvizsgát bizottság előtt kell megtartani, melynek elnöke az igazgató vagy megbízottja, tagjai a kérdező tanár és még egy, lehetőleg azonos vagy rokon szakos tanár.

IX. FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

Intézményünkbe felvételt/ átvételt csak a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottságok által kiállított szakértői vélemény alapján nyerhet az a gyermek, akinél a sajátos nevelési igényt megállapították.

Intézményünk az Alapító Okiratban megjelölt fogyatékossgal rendelkező gyermekeket veheti fel.

A felvételi eljárás első lépéseként a igazgató befogadó nyilatkozattal tájékoztatja az érintett Szakértő Bizottságot, hogy a gyermeket fel tudja venni az iskolába.

Érvényes szakértői vélemény megszületésekor létesíthet a gyermekkel tanulói jogviszonyt.

A szakértő véleményben intézményünknek kell a kijelölt iskolának lennie.

Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beírni a kijelölt iskolába.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást, szakértői véleményt.

Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is.

A kötelező felvételt biztosító iskola igazgatója a kormányhivaltól kapott nyilvántartás, a kijelölt iskola a megküldött szakértői vélemény vagy a kormányhivatal határozata alapján értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivaltal, ha a gyermeket az iskolába nem írták be.

Az iskola igazgatója értesíti a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivaltal, ha olyan gyermeket, tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény székhelyén van.

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van, amennyiben a maximális létszámhatár megengedi.

X. AZ ELSŐSEGÉLY NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV

Az iskola egyik fontos feladata a mindennapi életre való felkészítés, melyhez hozzátartozik az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása is. Az iskola elsődleges célja, hogy a tanulókkal a mindennapokban előforduló eseteket és az adott helyzetekben való megfelelő cselekvést ismertesse.

Cél:

- az életmentésnek, a további károsodás megelőzésének és a gyógyulási folyamat elősegítésének megismerése,
- baleset megelőzésére nevelés
- a tanulók ismerjék fel a baleset megelőzés fontosságát,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket
- tudják egyes sérülések élettani hátterét, következményeit
- sajátítsák el az alapvető segélynyújtási módokat
- ismerjék a balesetek típusát,
- fejlődjenek készségeik a probléma felismerés, a gyors és szakszerű cselekvés terén
- fejlődjön együttérzésük a bajbajutottakkal szemben
- veszélyhelyzetben segélykérés elsajátítása

Módszerek:

- elméleti oktatás gyakorlattal megerősítve
- szituációs gyakorlatok alkalmazása
- oktatófilmek vetítése és feldolgozása
- szakemberek előadása

Elsősegélynyújtás témakörei:

- Általában az elsősegélynyújtásról
  - o azonnali teendők
  - o segélykérés
  - o elsősegély
- Sérülések
  - o sebzések fajtái
  - o kötözések fajtái
  - o sebellátás (vérzéscsillapítás, kötözés)
- Eszméletlenség
- Újraélesztés
  - o légúti idegentest eltávolítása
  - o keringés vizsgálata
  - o alapszintű újraélesztés
- Belgyógyászati balesetek

- hőártalmak
- elektrotrauma
- vízbefulladás
- Általában a mérgezésről

A nevelési-oktatási intézményekben

a) olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására,

b) a tanórai és az egyéb foglalkozások során a nevelési-oktatási intézmény sajátosságaira figyelemmel ki kell alakítani a tanulóknak a biztonságos intézményi környezet megteremtésének készségét, át kell adni a baleset-megelőzési ismereteket a főbb közúti közlekedési balesetek, a mérgezés, fulladás veszélyei, az égés, az áramütés, valamint az esés témakörében,

c) fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.

Veszélyhelyzetek tudatosítása:

- óraközi szünetek,
- testnevelés óra,
- technika óra,
- iskolai sportversenyek
- ünnepségek során.

XI. OKTATÁSSZERVEZÉS

1. A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció és rehabilitáció

A rehabilitáció az az eljárás (képességfejlesztés, eszközzel való ellátás), amelynek célja az elvesztett képességek pótlása. A rehabilitáció a megmaradt képességek fejlesztésén alapul, a rehabilitáció más eszközökkel az eredeti funkció pótlását jelenti. Célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékosságból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális ér érést. A fejlesztés alapja a pedagógiai diagnózis.

A rehabilitációs foglalkozás célja:

- meglévő képességekre építés
- eredményes személyiségfejlesztés
- képességek, készségek terápiás fejlesztése
- az érzékelés, észlelés
- figyelem
- emlékezet
- koncentráció
- grafomotoros ügyesség
- vizuomotoros koordináció fejlesztése
- logopédia
- művészeti foglalkozások során
  - a./ a dráma

- b./ zene
- c./ tánc
- d./ ábrázolás személyiségformáló erejének kihasználása
- mozgásállapot javítása
- pszichés funkciók
- mozgásállapot javítása /úszás, gyógytorna, konduktív torna/
- kézműves technikák
- önkiszolgálás, önállóság

2. Utazó gyógypedagógusok- szomatopedagógiai ellátás

- Újpest befogadó intézményeiben: óvodákban, iskolákban integráltan nevelkedő mozgáskorlátozott gyermekek rehabilitációs ellátása
- a fejlesztés, az egyéni, ill. kiscsoportos fejlesztési tervek a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozgásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye szakértői véleménye alapján készülnek a nevelési év/tanév elején szeptember hónapban
- **vizsgálat:**
  - év elején anamnézis, mozgásvizsgálat és a szakértői vélemény alapján jelen állapot készül
  - félévkor, illetve év végén újra sor kerül a mozgáskorlátozott gyermekek vizsgálatára, felmérve ezzel a változásokat, melyek új utakat jelölhetnek ki a terápiás folyamatban
- **értékelés:**
  - írásban év elején (jelen állapot), félévkor és év végén (szöveges értékelés)
  - szülők, befogadó intézmények pedagógusainak tájékoztatása: év elején, félévkor, év végén, ill. megbeszélés alapján
  - a szülők a fejlesztésről folyamatosan kapnak tájékoztatást (fogadó órák biztosítása heti 1 alkalommal az intézményben, ill. egyéni megbeszélés alapján)
- **értékelés módja:**
  - óvodában: foglalkozások végén matrica, nyomda, stb. gyűjtése
  - iskolában: egyéb motivációk segítségével: pl. plusz egy játék a foglalkozás végén, rövid séta a gyermek által kért helyre stb.
- **a foglalkozások fajtái:**
  - mozgásnevelés foglalkozások (egyéni vagy kiscsoportos formában)
    - nagymozgás
    - finommotorika
    - önkiszolgálási tevékenységek (segítése, kialakítása, gyakoroltatása)
    - ergoterápia (főként iskolás korban)
  - kognitív képességek fejlesztése (egyéni vagy kiscsoportos formában)
- **a fejlesztés elvei:**
  - korrekció és kompenzáció elve
  - sérülésspecifikus

- egyéni (a fejlesztési célok és feladatok a mozgáskorlátozott gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez, egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodnak, azokra épülnek)
- a komplexitás (magába foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazását)
- **a szomatopedagógus feladatai, kapcsolattartás:**
  - vizsgálat és annak eredményeire alapozva fejlesztési terv készítése
  - foglalkozások tartása
  - folyamatos kapcsolattartás a befogadó intézmények pedagógusaival, a pedagógiai munkát segítőkkel (asszisztens, dajka)
  - esetenként ergoterapeuta, szakorvos együttműködésére is szükség van
  - **tanácsadás**
    - akadálymentes környezet kialakítása a befogadó intézményekben
    - sportolási lehetőségek kiválasztása
    - továbbtanulás, pályaválasztás
    - szakorvosi vizsgálatra való küldés, segédeszköz választása
    - játék/tanulás közbeni ajánlott testhelyzetek megbeszélése, bemutatása (lábtartók, kivágott asztal stb. alkalmazása)
    - önkiszolgálási tevékenységek során a helyes mozdulatok bemutatása, megtanítása a befogadó intézmények pedagógusai, pedagógiai munkát segítők (asszisztens, dajka) számára
  - kirándulások, séták alkalmával kíséret biztosítása
- **foglalkozásokon/órákon kiemelt célok, feladatok:**
  - I. mozgásnevelés**
    - szenzomotoros ismeretszerzés biztosítása- vesztibuláris rendszer fejlesztése
    - saját testükről szerzett ismeretek homályosak, testsémájuk fejletlen lehet- a helyes mozgásminták kialakítása
    - testtudat, testérzékelés, helyzetérzékelés kialakítása, fejlesztése
    - mozgásérzékelés, izomtudat kialakítása, fejlesztése
    - mozgásigény felkeltése, kielégítése, mozgáskészség fejlesztése
    - hely- és helyzetváltoztatás képessége, mozdulatainak kialakítása
    - helyes testtartás kialakítása
    - izomerő fejlesztése
    - a két testfél együttmozgásának kialakítása
    - mozgáskoordináció, egyensúly fejlesztése
    - megkésett mozgásfejlődés, kóros mozgások kialakulásának korrekciója
    - kiesett funkciók helyettesítése, kompenzáló technikák tanítása
  - II. finommotorika**
    - kézügyesség fejlesztése
    - kéz és az ujjak ügyesítése, mozgékonyságának fokozása, fejlesztése
    - praktikus kézmozgások kialakítása

- szem- kéz, kéz- kéz koordináció fejlesztése, ujjak koordinált mozgásainak kialakítása, fejlesztése
- óvodai ábrázolás végső célja az írás előkészítése az iskolában
- eszközhasználat (kézműves technikák, eszközök használatának megtanítása)
- végtagredukció esetén: segédeszközzel való ellátás, használatának megtanítása

III. iskolára való előkészítés

- kognitív funkciók fejlesztése
- érzékelés, észlelés fejlesztése (szenzoros integráció)
- testtel kapcsolatos észleletek, tapasztalatok integrálása
- környező világ tevékeny megismerése, tapasztalatszerzés cselekedtetéssel

Elvek, melyeket fontosnak tartunk:

- önállóságra nevelés
- a pozitív megerősítés, önbizalom fejlesztése
- szeretetteljes, motiváló légkör
- játékosság, szemléletesség
- ingergazdag környezet, mozgásos tapasztalatszerzés biztosítása
- fontos, hogy megtaláljuk az optimális arányokat: mennyit kell segíteni és mennyire kell, hogy önálló legyen a gyermek
- az integráltan nevelkedő mozgáskorlátozott gyermekekre is ugyanazok a szabályok, szokásrendek vonatkoznak, mint az épekre- ezek megismertetése, gyakoroltatása, az ezekben való segítségnyújtás (mennyi várható el, mennyit tud önállóan megcsinálni)

3. Utazó gyógypedagógusok- pervazív fejlődési zavarral élő tanulók/gyermekek ellátása

- Újpest befogadó intézményeiben – óvodáiban, általános iskoláiban és középiskoláiban – integráltan nevelkedő pervazív fejlődési zavarral élő gyermekek/tanulók rehabilitációs, rehabilitációs ellátása
- Az egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztési tervek a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottságok szakértői véleménye alapján készülnek a tanév/ nevelési év elején
- **Képességek/készségek mérése:**
A mérés eredménye irányadó az egyéni fejlesztési terv összeállításában, a fejlesztési területek kiválasztásában, az egyéni eszközök és stratégiák meghatározásában és abban, hogy a fejlesztési célok fontossági sorrendjét a szülővel egyeztetve megállapíthassa a gyógypedagógus.

- anamnézis
  - megfigyelés óvodai foglalkozáson/ tanórán valamint szabad játék, szabadidős tevékenység közben
  - tanév/nevelési év elején az utazó gyógypedagógusok által összeállított egységes komplex felmérést végzünk
  - a nem vagy alig beszélő gyermekek komplex felmérését vizualizált módon végezzük
- **értékelés:**
    - Félévkor és tanév/nevelési év végén szöveges értékelést készítünk
    - Az általános iskolákban, középiskolákban pervazív fejlődési zavarral élő tanulók pedagógusainak javasoljuk, hogy az érdemjegyek mellett, melyek elsősorban a tananyagban való előrehaladásról szolgálnak tájékoztatásul fontos, hogy a tanuló konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzést kapjon teljesítményéről, viselkedéséről. A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb
    - Szülők, befogadó intézmények pedagógusainak tájékoztatása: év elején, félévkor, év végén, ill. megbeszélés alapján
    - A szülővel szükséges a gyermek fejlődése érdekében a szoros kapcsolattartás. A gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről folyamatosan kapnak tájékoztatást (fogadó órák biztosítása heti 1 alkalommal az intézményben, ill. egyéni megbeszélés alapján)
- **jutalmazás módja:**

Egyénre szabott motivációs rendszert kell kialakítani. A gyermek/ tanuló motivációs szintjéhez igazodó jutalmazási rendszert alakítunk ki. Jutalomnak azt tekinthetjük, ami a gyermek számára örömforrás (ez lehet nagyon egyedi, szokatlan, az ételektől, a tárgyaktól a szociális megerősítésig). A jutalmazás kezdetben azonnali, majd késleltetett. Törekedni kell arra, hogy a tevékenység önmagában jutalomértékűvé váljon, hogy fokozatosan el lehessen hagyni a külső jutalmakat.
- **a foglalkozások főbb fejlesztési területei:**
    - elemi pszichoszomatikus funkciók fejlesztése
    - kommunikációs képességek fejlesztése
    - szociális képességek fejlesztése
    - kognitív képességek fejlesztése (egyéni vagy kiscsoportos formában)
    - nagymozgások és finommotorika fejlesztése
- **a fejlesztés elvei:**
    - korrekció és kompenzáció elve
    - sérülésspecifikus
    - protetikus, strukturált környezet kialakítása
    - speciális megközelítés a tanításban
    - egyéni (a fejlesztési célok és feladatok a pervazív fejlődési zavarral élő gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez, egyéni sajátosságaihoz

alkalmazkodnak, azokra épülnek), a foglalkozások személyre szóló feladatokkal valósulnak meg

- a komplexitás (magába foglalja az elemi pszichoszomatikus funkciók, a kommunikáció, a szociális képességek, a kognitív fejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazását)
  - a gyógypedagógusnak minden esetben figyelembe kell vennie a pervazív fejlődési zavarral élő gyermeket nevelő család szempontjait, céljait és a lehető legnagyobb együttműködésre kell törekednie
  - szakaszosság
  - megszilárdítás
  - pozitívumok figyelembevétele
  - támogatás
- **kiemelt célok, feladatok a foglalkozásokon:**
    - a deviáns fejlődésmenetből következő zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése
    - az esetlegesen előforduló repetitív szokások, mozgások kontrollálásához stratégiák kialakítása, tanítása
    - hipo- és hiperszenzibilitás enyhítése, kezelése
    - a sérülésből következő fejlődési hiányok, elmaradások kompenzálása a következő területeken: elemi pszichoszomatikus funkciók, szociális készségek, kommunikáció, kognitív készségek, nagymozgások és finommotorika
    - a sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése (protetikus, stukturált környezet)
    - bejósolhatóság, átláthatóság
    - a gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák kialakítása
    - fizikai közelség elfogadása
    - motiváció
    - önállóság, önkiszolgálási képesség fejlesztése
    - szabadidős készségek fejlesztése
    - a többi ember mentális állapotainak megértése
    - az érzelmek azonosítása, megértése
    - az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása
    - az oktatás-nevelés során támaszkodni kell a meglévő ép, esetleg kiemelkedő képességekre, speciális érdeklődésre, melyek különösen fontosak lehetnek a pályaaorientáció szempontjából
    -
  - **a pervazív fejlődési zavarral élő gyermekek/ tanulók speciális eszközei**
    - Protetikus környezet
A jól érthető, kiszámítható környezet elemei:
      1. A tér strukturálása
      2. Napirend
      3. Tevékenységszervezés
      4. Egyéb vizuális segítségek

5. A nyelv egyszerűsítése

- A PECS (Picture Exchange Communication System)- Kártyacserés kommunikáció
- Énkönyv
- Napló
- Szociális történetek
- Rajzolt, írott viselkedési szabályok
- Dobozban szervezett feladatok (kódos munka)

• tanácsadás

- protektív, strukturált környezet kialakításának segítése a befogadó intézményekben
- augmentatív, alternatív kommunikációs eszközök bemutatása, használatuknak megtanítása a befogadó intézmények pedagógusai, pedagógiai munkát segítők (asszisztens, dajka) számára
- Szükség szerint egyszerű/ tömondatokra alapozó verbális kommunikáció alkalmazása
- A gyermek/ tanuló motivációs szintjéhez igazodó jutalmazási rendszer kialakítása
- A pedagógusoknak, pedagógiai munkát segítő személyeknek, szülőknek továbbképzési lehetőségek, tanfolyamok, segítő csoportok, szülőklubok, testvérsegítő klubok, honlapok, szakkönyvek ajánlása
- A pervazív fejlődési zavarral élő gyermek/tanuló számára érdeklődési körének megfelelő hobbi, csoport, klub... ajánlása
- továbbtanulás, pályaválasztás

4 Az integrált beszéd fogyatékos gyermek/tanuló habilitációs-rehabilitációs ellátása

1.1. A beszéd fogyatékos gyermek/tanuló

Beszéd fogyatékos az a gyermek/tanuló, aki

- a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése,
- fejlődési eredetű vagy szerzett zavara
- életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai,
- valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A *beszéd fogyatékos* együtt járhat

- a nyelven kívüli kognitív képességek
- és a viselkedésszerveződés zavaraival, azok maradványtüneteivel;
- valamint tanköteles korban az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral.

A *beszéd fogyatékos*ág sokféle változatban fordulhat elő

- az enyhe alaki eltérésektől az érthetetlen beszédig,

- az észlelési, feldolgozási elmaradásoktól a súlyos, több területre kiterjedő tanulási zavarig
- a *súlyos beszéd fogyatékos tanuló*nál a kommunikációs zavarok következtében különböző *másodlagos pszichés eltérések* (magatartási zavar) alakulhatnak ki
- mindezen tünetek együttesen *tanulási akadályozottságot* is kiválthatnak.

1.2. A beszéd fogyatékos gyermek/tanuló ellátása

Beszéd fogyatékos az a gyermek/tanuló, akit

- a szakértői bizottság (Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye)
- a sajátos nevelési igény megállapítása céljából
- diagnosztikus protokollra épülő
- komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A *beszéd fogyatékos* gyermek/tanuló folyamatos *gyógypedagógiai/logopédiai ellátása*

- egyéni fejlesztési terv alapján,
- komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában,
- az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik,
- a terápia tartalma a beszéd- és nyelvi teljesítmény jellegétől függ.

A beszéd- és nyelvi teljesítmény jellege szerinti *csoportosítás*:

- a) nyelvfejlődési zavar (beszédgyengeség a receptív, expresszív, kevert típusú diszfázia, ill. ezek maradványtüneteiként)
- b) orrhangzós beszéd (nyílt és zárt forma)
- c) a folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás)
- d) logofóbia (a mutizmus különböző fajtái)
- e) diszfónia
- f) centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria)
- g) a verbális tanulási zavar együttjárása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén megmutatkozó problémákkal, illetve ezek halmozott előfordulása

A beszéd fogyatékosok fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az *ép beszélő környezetben integráltan* történő nevelésnek/oktatásnak a sajátos nevelési igényűek számára biztosítandó személyi és tárgyi feltételekkel rendelkező többségi óvodákban/iskolákban. Ez biztosíthatja a gyermekek/tanulók számára a felfelé nivellálódást segítő pedagógiai környezetet.

Aktuális állapot felmérése:

- konzultáció a befogadó intézmény integráló pedagógusaival
- megfigyelés óvodai foglalkozáson/tanórán, valamint szabad játék, szabadidős tevékenység közben
- nevelési év/tanév elején és végén komplex felmérés az utazó logopédusok által

Értékelés:

- félévkor és nevelési év/tanév végén szöveges értékeléssel
- félévkor és nevelési év/tanév végén írásos minősítéssel a logopédiai munkanapló egyéni fejlődési lapjain

A minősítés kategóriái:

- Tünetmentes
  - Lényegesen javult
  - Részben javult
  - Keveset javult
  - Nem javult
  - Nem minősíthető
  - Kimaradt
- A nevelési év/tanév folyamán a gyermek/tanuló szóbeli értékelése folyamatos

Logopédiai terápiák típusai:

- megkésett és akadályozott beszédfejlődés terápia
- mutizmus terápia
- pöszeség terápia
- orrhangzósság terápia
- hadarás terápia
- dadogás terápia
- nyelvlökéses nyelés terápia
- diszfónia terápia
- afázia terápia
- diszfázia terápia
- diszartria terápia
- diszlexia prevenció
- diszlexia reedukáció
- diszgráfia reedukáció
- diszortográfia reedukáció
- diszkalkulia reedukáció
- komplex logopédiai terápia

1.3 Fejlesztés elvei:

- korrekció és kompenzáció elve
- sérülésspecifikus
- egyéni (a fejlesztési célok és feladatok a beszéd fogyatékkal küzdő gyermekek/tanulók egyéni fejlettségi szintjéhez, egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodnak, azokra épülnek)
- komplexitás (magába foglalja a beszéd és a nyelv, kommunikáció, mozgásfejlesztés, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazását)

1.4 Kiemelt célok, feladatok:

- pozitív megerősítés, önbizalom-fejlesztés
- szeretetteljes légkör
- játékosság, szemléletesség
- differenciálás a meglévő képességekre épülve
- tudatos módszerválasztás, folyamatkövetés
- sokoldalú perzepciós fejlesztés
- egyénre szabott motivációk
- egyéni tanulási stratégiák feltárása, egyénre szabott ismeretelsajátítási módszerek megismertetése

- a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatásának figyelembe vétele

1.5 A logopédus feladatai:

- a szakértői véleményre és a felmérés eredményeire alapozva egyéni fejlesztési terv készítése,
- terápiás foglalkozások tartása,
- szakmai munkát rögzítő dokumentáció vezetése (munkanapló, betétívek)
- logopédiai vélemény készítése a befogadó intézmény kérésére a szakértői bizottsági kontrollvizsgálathoz
- esetenként javaslattetele szakorvosi vizsgálatra
- tanácsadás pedagógusoknak, szülőknek (konzultáció, fogadóóra, nyíltóra, szülői értekezlet alkalmával)
- beiskolázással, továbbtanulással, pályaválasztással kapcsolatos segítségnyújtás
- kapcsolattartás:
  - o az integráló intézmény vezetőjével, pedagógusaival
  - o a szülőkkel
  - o a gyermeket további terápiában részesítő szakemberekkel
  - o szakértői bizottsággal, szakorvosokkal

5. Utazó gyógypedagógusok- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek/tanulók ellátása

- Újpest befogadó intézményeiben: óvodáiban, iskoláiban integráltan nevelkedő egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek/tanulók rehabilitációs, rehabilitációs ellátása, alapképességek fejlesztése
- Az egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztési tervek a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottságok szakértői véleménye alapján készülnek a tanév/ nevelési év elején
- **mérés:**
  - o anamnézis
  - o megfigyelés óvodai foglalkozáson/ tanórán valamint szabad játék, szabadidős tevékenység közben
  - o tanév/nevelési év elején az utazó gyógypedagógusok által összeállított egységes komplex felmérést végzünk
- **értékelés:**
  - o Félévkor és tanév/nevelési év végén szöveges értékelést készítünk
  - o Szülők, befogadó intézmények pedagógusainak tájékoztatása: év elején, félévkor, év végén, ill. megbeszélés alapján
  - o A gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről folyamatosan kapnak tájékoztatást (fogadó órák biztosítása heti 1 alkalommal az intézményben, ill. egyéni megbeszélés alapján)
- **a fejlesztés elvei:**
  - o korrekció és kompenzáció
  - o sérülésspecifikus

- egyéni (a fejlesztési célok és feladatok az egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez, egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodnak, azokra épülnek), a foglalkozások személyre szóló feladatokkal valósulnak meg
- komplexitás
- fejlődés
- fokozatosság
- megszilárdítás
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása

A fejlesztés

- egyéni/csoportos fejlesztési terv alapján történik a befogadó intézményekben
- rehabilitációs célú órakeretben zajlik
- a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján történik
- a különböző részképesség zavarok (diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia, ...) sérülés specifikus módszerekkel való fejlesztése, kezelése

A fejlesztés főbb területei

- nagymozgás és finommotorika
- érzékelés-észlelési funkciók
- testséma kialakítása
- orientációk
- kommunikáció
- szociabilitás
- kognitív képességek
- általános tájékozottság
- a külvilág tevékeny megismerése

Az általános iskola felső tagozatán – a nevelőtestület döntése alapján – a rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások legfeljebb ötven százaléka a sajátos nevelési igényű tanulók tehetséggondozására, a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület az erre irányuló döntését félévenként köteles felülvizsgálni, és a tanuló fejlődésének ismeretében megerősíteni vagy módosítani.

6. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

Tanulási nehézségekkel, sérült személyiséggel, esetleg testi rendellenességgel küzdő tanulóinknak ép társaiknál is nagyobb szükségük van olyan tevékenységek gyakorlására, melyre fogékonyak, amely iránt érdeklődnek, és amelynek eredményei kiváltják környezetük elismerését.

Sajátos nevelést igénylő tanulóink esetében a tehetség az osztályszintnél magasabb kvalitást jelez.

Az osztályfőnök jelzi a szülő felé a tehetséggondozás lehetőségeit iskolánkban.

Szinterei intézményünkben: a szakkörökön, tantárgyi versenyeken, kulturális versenyeken, sportrendezvényeken, -versenyeken, kiállításokon való részvétel.

Intézményünkben néhány szakkör működik, amely a verbális, vizuális, manuális, mozgásos területeket érintve lehetőséget nyújt jobbképességű tanulóink tovább fejlesztésére, illetve a valódi tehetség gondozására. A szakköri munka segíti tanulóink helyes pályaeorientációját is. A gyermekek kiválasztását és a megfelelő szakkörre, versenyre irányítását a szülők egyetértésével az osztálytanítók, szakkörvezetők együttműködve végzik. Szakköreinkben kevésbé tehetséges, de nagyon érdeklődő gyermekek is részt vehetnek a szülő kérésére is.

Versenyeink:

- házi kulturális verseny,
- szavaló verseny,
- tantárgyi vetélkedők,
- prózamondó verseny,
- sportverseny,

Képességfejlesztésre és tehetséggondozásra a szakkörön kívül a tanórák is lehetőséget adnak a napközi is; sport, kulturális és technikai foglalkozások keretében. Az iskola minden szakköre szaktanteremben működik. Működtetéséhez a megfelelő eszközökkel rendelkezik, illetve folyamatosan fejleszti eszköztárát

7. Szakkörök szervezésének elvei

A szakkörben a gyermekek olyan nevelő fejlesztő folyamat aktív részévé válhatnak, amely közösségben végzett munkával, egyéni képességeik felismerését, kibontakoztatását segíti, és alkalmat nyújt a kipróbálásra, a gyakorlásra.

A szakkörök szervezésének célja:

- a szabadidő tervszerű, céltudatos, szervezett és hasznos eltöltése
- érdeklődési körbefolyásolása,
- saját önképzésük és önnevelésük iránti igény kialakítása,
- ép képességek továbbfejlesztése, sérült képességek kompenzálása
- pályaeorientáció
- egyéni differenciált fejlesztés

A szakkörök funkciója, feladata

- a különbözően tehetséges gyerekek tényleges egyéni képességeinek felismerése, fejlesztése
- az egyéniség szabad kibontakoztatásához teremt lehetőséget
- olyan lehetőségek biztosítása a tanulók számára, amelyek tanórai keretben nem teremthetők meg
- egyéniségük kiteljesítése az alkotó munka során
- személyiségfejlesztés
- a közösségi nevelés hatásrendszerének erősítése
- önművelődési igény fejlesztése
- a sikerélmény nyújtása gyermeki ötletek érvényesítése
- a szakköri tevékenység hatására a kapcsolódó tantárgyak megkedveltetése

A szakkörökre jelentkezés tanév elején történik, a szülő aláírásával beleegyeznek abba, hogy gyermeke szakkörre járjon, és tanév végéig a szakkörök foglalkozásain kötelezően megjelenik.

8. Alkalmazott pedagógiai módszerek

8.1. PROJEKTOKTATÁS

A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja.

Projekt módszer:

- Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi.
- A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját is felfedjék.
- A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésformák kipróbálására, és újak kialakítása.
- A projekt módszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A pedagógiai projekt jellemzői:

- Mindig alkotó jellegű megismerési- cselekvési egység.
- Valóságos” (tárgyi vagy szellemi) produktum létrehozásának folyamata”
- Mindig komplex.
- A tanárok és diákok partneri együttműködése.
- A differenciálás eszköze.

A projekt módszerrel fejleszthető kompetenciák:

- Szervezett, minőségi tudás.
- Szocializáció, másokkal való együttműködés, konfliktuskezelés.
- Tervezés, munkaszervezés, időbeosztás.
- Esztétikai érzék fejlődése a különböző produktumok előállításakor.
- Nyitottság a világ dolgai iránt.
- Különböző ismeretforrások megkeresése, a kapott információk kezelése, adott szempont szerinti válogatása, felhasználása (internet, könyvtár, folyóiratok, tévé, rádió
- kritikai gondolkodás.
- Értő olvasás fejlődése.
- Előzetes tudás elemeinek felszínre hozása, mozgósítása.
- Tanulási technikák fejlődése, élethosszig tartó tanulás elősegítése.
- Az ismeretek különböző helyzetekben való használata, alkalmazható tudás létrejöttének elősegítése.
- Problémaérzékenység,
- Kreativitás, az alkotókedv fejlődése.
- Kommunikációs kompetencia fejlődése.
- Vitakultúra elsajátítása, mások véleményének meghallgatása, tiszteletben tartása.

- Felelősségvállalás saját maga és társai iránt.

Intézményünkben alkalmazott projektajták:

- Iskolai szinten év elején a munkaközösségek meghatároznak egy témát. Évente 2 projektet hirdetünk meg, mely projektben az egész iskola részt vesz.
- Osztályszinten tananyaghoz, műveltségi területekhez kapcsolódó projektek feldolgozása történik. Ez kics csoportos, osztályközösségi munka.

Középtávú 1-2 hétig tartó, projekteket hirdetünk meg, melyeket egy projektnyitóval kezdünk és befejezése egy közös projektzáró. A hagyományos órakeretet nem változtatja meg, az osztályok, csoportok külön tervezik meg, hajtják végre a meghirdetett projektfeladatokat.

A tervezés szakaszai:

- témaválasztás,
- tervekészítés,
- adatgyűjtés,
- a téma feldolgozása,
- a termék, produktum összeállítása,
- a termék, produktum bemutatása
- (portfólió),
- a projekt értékelése.

Az adott módszer, téma kiválasztásánál mérlegelnünk kell

- az oktatás tartalmát
- a nevelési célt
- az életkori sajátosságokat (fejlődés-lélektani szempontból)
- a tantárgy sajátosságait
- az adott tanulói csoport fejlettségi szintjét
- az iskola technikai lehetőségeit

A projektzárók produktumai:

- Tárgy, modell, játék
- Írásmű, album, újság, kötet
- Színpadi előadás, videofelvétel, kiállítás
- Rendezvény, kirándulás

A projektek értékelésének szintjei

- tanári kérdőív
- tanulói kérdőív
- a tapasztalatok közös megbeszélése pedagógus és tanulók közt osztályszinten.

8.2.TÉMA NAP

- Komplex tanulásszervezési forma. Lényege, hogy az adott tanítási nap(ko)n minden foglalkozás valamely választott téma köré épül.
- Legfontosabb jellemzője a sokszínűség, változatosság, diverzitás.
- Alapélménye (mind a tanulók, mind a pedagógusok és bevont szülők, illetve más felnőtt résztvevők számára) az, hogy a világ kimeríthetetlenül gazdag és sokféle.

- Rávilágít, hogy minden mindennel összefügg.
- Választani lehet! Saját „órarend”.
- A témanap(ok)nak nem kritériuma a produktum. Lehet ugyanakkor záró – esemény pl. egy kiállítás a nap(ok) folyamán elkészített, összegyűjtött anyagokból, megírt versekből, színdarabból stb., de a résztvevőket nem a leendő kiállítás elkészítésének rendeljük alá, hanem annak a célnak, hogy az adott témát minél több oldalról járjuk körül, s minél jobban fölfedezzük a világ sokszínűségét.

8.3 TÉMA HÉT

- Ugyanolyan, mint a témanap, de az egész hét minden foglalkozása az adott téma köré épül.

8.4 KOOPERATÍV TANULÁSSZERVEZÉS

Több tanuló közösen végzett tevékenysége, amely során szoros kölcsönhatásban vannak egymással. Nemcsak a tanulás tananyaga a cél, hanem szociális folyamatok elsajátítása is. A közös munkával a gyerekeknek a személyiségfejlődés területén is lehetőségük van a haladásra, miközben az ismeretszerzésben is előbbre jutnak céljaik felé.

A kooperatív tanulás hatására

- nő a gyerekek tanulási motivációja,
- csökken a szorongásuk,
- erősödik pozitív beállítottságuk az iskolával, tanulással kapcsolatban,
- javul a tanulási teljesítményük
- segíti a problémamegoldó, kreatív gondolkodásuk fejlődését,
- gyakorolják az egymás iránti toleranciát, egymás megértését, a közös munkát

A kooperatív technika alkalmazásának szempontjai:

- megfelelő csoportalkotás (leginkább heterogén csoportok)
- a csoportokon belül a megfelelő feladat elosztás
- a pedagógus alapos előkészületét igényli
- a tanuló aktív tevékenységére épül
- a tanterem megfelelő elrendezése
- osztálycél kitűzése, együttműködési szándék megteremtése
- a feladatok alkalmazkodjanak a tanulók életkorához, képességeihez, ne legyenek nehezek, de készítsék a gyerekeket problémamegoldásra, logikus, kitartó, közös gondolkodásra.
- mindig értékeléssel zárul: egyén és csoport munkája

XII. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

1. Egészségnevelés a tanórákon

Az egészségnevelés jellegéből adódóan nem köthető szorosan egyik tantárgyhoz, vagy műveltségi területhez sem. Ez olyan követelmény, melynek szemléletével át kell hatnia az oktatási intézmény valamennyi tanórai és tanórán kívüli tevékenységét. Intézményünk iskolaotthonos rendszerben működik, melyből fakadóan tanulóink idejük jelentős hányadát töltik el a tanítási órákon. Ezért különösen fontos a tanórákon megvalósuló egészségnevelés.

- mindennapos testnevelés
- környezetismeret
- rajz és vizuális kultúra
- technika, életviteli ismeretek
- természetismeret
- drámapedagógia
- osztályfőnöki óra
- napközis foglalkozások
- reggeli körbeszélgetések

A mindennapos testnevelés biztosítása a tanulók kötelező tanórai foglalkozásainak megszervezésével történik, heti 5 tanórával.

Évente egy alkalommal – tavasszal – mérjük a tanulók fizikai állapotát.

A testnevelést tanítók a mindennapos munka során alkalmazzák a tartásjavító gyakorlatokat.

Egyes tanulók egészségi állapotuk miatt könnyített testnevelésben vehetnek részt.

Szakorvosi beutalással gyógytestnevelésben részesülnek a rászoruló tanulók.

A tanórák keretén belül kötelező és rendszeres témaként jelenik meg a testi –lelki egészség megőrzésére nevelés, melyet a tanmenetben terveznek meg a pedagógusok a tanulók életkorának megfelelően.

Minden évben külső szakembert (orvos, védőnő, egészségszervező) kérünk fel előadás tartására.

2. Egészségnevelés a tanórákon kívül

Mentálhigiéné

Feladatok:

- törekszünk a munkavégzéshez ideális légkör megteremtésére
- megteszünk mindent annak érdekében, hogy nevelésünk a gyermeki személyiség egészére irányuljon
- oktató- nevelő munkánk során figyelembe vesszük az egyéni képességeket.
- egészségre káros szokások megelőzésére stratégia kidolgozása

Formák:

- esetmegbeszélő körök szervezése
- iskolarádió, könyvtársarok
- diák-önkormányzati programok
- szülő- és diákfórumok

- rendkívüli osztályfőnöki órák, előadások, dramatikus játékok
- egészségnevelési programok bevezetése, felhasználása
- ismertető filmek, kiállítások, vitakörök, pályázatok, egyéb programok
- együttműködés kialakítása: iskolaorvos, rendőrség

Testi fejlődés

a.) Mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés

A testmozgás a fizikai és lelki egészséget egyaránt erősíti, éppen ezért kell biztosítanunk tanulóink számára a mindennapos testmozgást. Ezt szolgálják az alábbi programok:

- túrázás
- játékos testmozgás
- egészségfejlesztő testmozgás
- a versenyszerű, rendszeres sportolási lehetőségek bővítése
- az úszás lehetőségének biztosítása, kiszélesítése egyre több évfolyamra
- napközis torna bevezetése
- szervezett szabadidős sporttevékenységek (sportdélután, iskolai házibajnokság, táborok, iskolák közötti kupa küzdelmek, Kihívás Napja, kirándulások)

Intézményünk iskolaotthonos osztályainak napközis terveibe is beépítjük a mozgásos tevékenységekre épülő játékos foglalkozásokat, napközis tornát a meglévő testnevelés órák mellett.

- *Higiénés magatartásra nevelés*
Fontos az egészség megóvása, az egészségvédelem, prevenció.

Programok:

- vetélkedők
- versenyek
- bemutatók, filmek
- segítség a serdülőkori higiéniai problémák megoldásában, beszélgető körök keretében.

Fontosnak tartjuk a tisztaság igényének kialakítását, mely során előtérbe kerül a WC helyes használata, (a WC leöblítése, WC papír használata, alapos kézmosás, csapok elzárása, kéztörlés), az étkezések utáni rendszeres, helyes fogmosás, a fogkefék váltása, fogmosó poharak tisztántartása

- *Egészséges táplálkozásra nevelés*
Az egészséges életmód egyik feltétele az egészséges táplálkozás.

Feladatok:

- az egészséges táplálkozási szokások ismertetése életvitel, biológia és osztályfőnöki órák keretében.
- iskolai büfé kialakításának szorgalmazása.
- az étkezési kultúra kialakítása, a meglévő kulturált étkezési szokások megőrzése
- ételbemutatók, vetélkedők szervezése szülők bevonásával
- egészségnap szervezése
- hetente 1-2 alkalommal zöldség és gyümölcsnapok szervezése
- szakirodalom tanulmányozása

- *A biztonság megőrzése*

Az egészséges, kiegyensúlyozott élet alapja a személyes biztonság megőrzése. A közlekedésbiztonságra nevelés fontos része a nevelésnek.

- az elsősegélynyújtás megismertetése (életvitel, környezetismeret, osztályfőnöki órák és szabadidős tevékenységek keretében.)
- iskolai KRESZ,
- kockázatok, veszélyek felismerésének segítése, felelősségvállalás kialakítása,
- lehetőség szerint évi egyszeri alkalommal közlekedésbiztonsági nap megszervezése.

- *Növekedés, változás, emberi szexualitás, családi életre nevelés*

Fontos, hogy tanulóink életkoruknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek saját testükkel és annak változásaival kapcsolatosan. Megfelelően készítsük fel a tanulókat a szexualitás érzelmi fontosságára és a családi élet harmóniájára.

A témát feldolgozzuk:

- tanórai keretben (biológia, életvitel, osztályfőnöki órák)
- szakköri keretben (életvitel szakkör)
- tájékoztató programok, előadások szervezése iskolaorvos, védőnő bevonásával
- szülői tájékoztatás (beszélgetés) szülői értekezlet keretében.
- iskolaorvos és védőnői szolgálat

- *Mozgásfejlesztés*

Iskolánk tanulói között gyakori jelenség a mozgás ügyetlensége, amelyhez a ritmus, a tempó, a dinamika zavara is járul. Ezek a problémák a harmónia nélküli, darabos, nehézkes, koordinálatlan alapmozgásban nyilvánulnak meg.

Gyakorinak nevezhető a hiperaktivitás vagy éppen a mozgásszegénység. A gyermekek egy részénél előfordul mozgásfogyatékoság, mely szintén szükségessé teszi a mozgásfejlesztés előtérbe helyezését.

A mozgásos játékok, tanult mozgásformák játékos gyakorlása, egyszerű szabályok megismertetése során a gyerekek megtanulnak egymásra odafigyelni, alkalmazkodni a foglalkozások rendjéhez, szabályokhoz, tanulják a tornaszerek használatát.

Célok:

- A gyerekek alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez, értésék az egyszerű verbális utasításokat.
- Alakuljon ki náluk a természetes mozgásigény, örömmel és szívesen mozogjanak. Tudjanak mozgást utánozni.
- Az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot. Tanulják meg a tornaszerek, játszótéri játékok használatát.
- Tudjanak rövidebb - hosszabb ideig a felnőttre és egymásra figyelni.
- Az elemi szabályokat ismerjék és tartsák be.
- Erősíteni a gyermekek egészséges testi fejlődését.

Feladatok:

- Megismertetni a gyermekekkel olyan gyakorlatokat, játékokat, amelyek elősegítik szervezetük fejlődését, növelik erejüket, ellenálló képességüket, edzettségüket.
- Fejlesztetni a gyermekek természetes mozgását, mozgásbiztonságát.

- Segíteni az összerendezett mozgások kialakulását, a célszerű, akaratlagos mozgások kivitelezését.
- Fejlesztani a gyermekek megfigyelő- és utánzó-készségét, ügyességét, gyorsaságát.
- Hozzájárulni a feladatok megértéséhez, azok teljesítése révén az értelmi erők fejlesztéséhez.
- Növelni a gyermekekben az összetartozás erejét, a megerősíteni a közösségi érzést.
- Segíteni az egészséges életmódra való nevelés eredményességét, az egészséges életmód szokásainak betartását.
- Biztosítani, hogy a rendszeres mozgás a gyermekek számára öröm és sikerélmény forrása legyen.

A gyakorlatok bemutatását szóbeli instrukció követi. Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek az együttes, szervezett mozgáshoz nincsenek hozzászokva, mozgásuk rendezetlen, az irányító szavakat nehezen fogják fel. Ügyelünk arra, hogy az utasítás ne haladja meg a gyermekek szókincsét, értelmi képességét. A felszólítás rövid, és a lényeget tartalmazza.

A foglalkozások megtervezésénél a játékoság szempontját érvényesítjük. Egy-egy foglalkozásra a gyakorlatokat úgy válogatjuk össze, hogy az egész szervezetre ható, minden oldalú fejlesztést biztosítunk. Figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait, a mozgássérült vagy gátolt gyermek feladatát az ő képességeihez mérjük. A megfelelő időben adott segítség fontos szerepet játszik az önbizalom, a magabiztosság fejlesztésében.

Fontos szempont a fokozatosság elvének betartása. Ez nem csak az egyszerűbbtől a bonyolultabb, a könnyebbtől a nehezebb felé való haladásra, hanem az időtartamra is vonatkozik.

A gyakorlatok végzését tornateremben és szabadban egyaránt végezzük. Nem csupán a kötelező foglalkozásokon gyakoroljuk a mozgásfejlesztés anyagát, hanem egyéb (játék) foglalkozásokon is.

3. Az egészségnevelés színterei

Iskolánkban a gyermekek testi, mozgás,- mentális,- és pszichés fejlődésének folyamatát figyelemmel kísérjük, s ennek érdekében bizonyos időközönként szűrővizsgálat működik, melyet az

- iskolaorvos
- védőnő
- iskolafogászat végez.

Elsődleges prevenció:

- egészséget támogató életmód megerősítése, gyakorlása
- károsító tényezők kiiktatására irányuló tevékenység

Másodlagos prevenció:

- egészséges emberek körében végzett időszakos vizsgálatok
- a még panaszt nem okozó kóros állapotok felfedezése

Ezen tevékenységek segítségével a gyerekek elsajátíthatják az egészségügyi prevenció igénybevételének módját, a pedagógusok pedig személyes példaadással és szervező munkával segítik a gyerekek szűrővizsgálaton való részvételét, illetve értesítik a szülőket a vizsgálatok eredményeiről.

Az egészségnevelés egyik nagyon fontos színtere a család, ezért fektetünk hangsúlyt a szülői házzal való együttműködésre.

Ennek követelményei:

- mindkét fél céljai megegyezzenek,
- az együttműködés rendszeres legyen,
- az együttműködés minden pedagógusra és minden családra terjedjen ki,
- a kapcsolatot az objektivitás, a türelem és a tapintat jellemezze,
- tekintettel az egyes családok közötti különbségekre, minden családot egyénileg kell megközelíteni.

4. Prevenációs programok

- a dohányzás megelőzése
- alkoholfogyasztás megelőzése
- drogprevenció
- áldozattá válás megelőzése
- bűnmegelőzés
- fogyasztóvédelem
- AIDS, szexualitás
- konfliktusok kezelése, stressz

Az egészséges életmódra nevelés az életkori sajátosságoknak megfelelően az egyéni fejlettségi szintet figyelembe véve történik.

5. Az egészségnevelés módszerei

- előadás, a szükséges tudásanyag, információ bevezetése
- a meggyőzés (tudatos hatás),
- eszmecsere, mely elmélyíti a tudást
- élethelyzetek megelevenítése szituációs játékok és bábjáték segítségével.
- a közös / csoportos játékok, szerepjátékok
- a beszélgetés kisebb csoportokban vagy az osztályközösségen belül,
- a beszélgetéssel és az ismeretek gyakorlati alkalmazásával egybekötött kötetlen előadás,
- az audiovizuális technika (rádió, tv, videó) bevitele,
- a pedagógus által irányított kísérlet és kutatás,
- a természetiskolai tevékenységek,
- a séta és tanulmányi kirándulás,
- a falíújság és plakátok segítségével történő propaganda,
- a könyvek, folyóiratok, képek és nyomtatott egészségügyi szórólapok tanulmányozása,
- az osztályon belüli, iskolai és iskolán kívüli versenyek.
- szülők bevonása az egészségnevelési programba

6. Az egészségnevelés követelményei

- a család szerepének megértése.
- a helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
- a jó és rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és önuralom kialakítása.
- a közösségbeli „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
- a jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való igény.
- az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete, a helyes napirend kialakítása.
- az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
- a biztonságos közlekedés és az elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
- a káros szenvedélyek negatív hatásának felismerése.
- a testi higiénia iránti igény kialakítása.
- a rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
- az egészséges életköznyezetre való igény, tudni, mit tehet az ember a szűkebb / tágabb környezetéért.
- a környezetre káros anyagok ismerete.
- a környezet egészségre káros hatásának ismerete.
- az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésben való aktív részvétel igényének kialakítása

7. Mindennapos testnevelés

A tanuló joga, hogy a nevelési és a nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A 2011. évi CXC. Köznevelési Törvény értelmében a 2012/13 tanévtől bevezetésre kerül intézményünkben felmenő rendszerben 1. és 5. évfolyamon a mindennapos testnevelés. Fontosnak tanulóink mindennapos, folyamatos mozgáslehetőségének biztosítása.

A mindennapos testnevelés legfontosabb színterei:

- Heti 5 testnevelés óra órarend szerint (naponta 1x 45 perc)

A testnevelés célja, hogy a gyermek pszichoszomatikus fejlettségéhez igazodó, játékos mozgástevékenysége gazdagítsa és fejlessze a tanulók mozgásműveltségét, pótolja az esetleges elmaradásokat.

Minden órán végzünk pszichomotoros fejlesztést, melynek területei:

- nagymozgás
- finommotorika
- egyensúly
- szem – kéz, szem – láb koordináció
- tér- és helyzetérzékelést fejlesztő gyakorlatok
- testséma fejlesztés
- a biztonságos járás fejlesztése

- mozgás és a beszédritmus integrált fejlesztése

Továbbá nevelőmunkánk során feladatunk, hogy tanulóinkkal elsajátítsuk a korszerű, egészséges életvitelhez szükséges ismereteket, kialakítsuk bennük ezen életmódhoz helyes viszonyukat. Ennek érdekében sor kerül több olyan tevékenységre, mely kielégíti gyermekeink mozgásigényét.

További testedzést biztosító területek:

- gyógytestnevelés (orvosi beutaló alapján)
- szakkörök (tánc szakkör)
- iskolai sport kör (DSE)
- napközi (mozgásos játékfoglalkozás, napközis torna bevezetése, sportdélután)
- szabadidős tevékenységek (úszás lehetőségének biztosítása, kirándulások, séták, kerékpártúrák)
- versenyek (iskolai házibajnokságok, iskolák közötti kupa küzdelmek)
- kondicionáló foglalkozások (mozgásfejlesztés, tartásjavító torna)
- Az óráközi szünetet, a tanulás előtti időt /esős idő kivételével/ a szabadban töltik tanulóink.

Amennyiben csak gyógytestnevelés órán vesz részt a tanuló, abban az esetben a gyógytestnevelő, amennyiben gyógytestnevelés és testnevelés órán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógytestnevelő együttesen végzi.

Intézményünkben a felső tagozaton a mindennapos testnevelés órákat tömbösítve látjuk el. A tanulók rendszeresen heti 3 órában részesülnek testnevelés órában. A fennmaradó heti két tanórát tömbösítve, havi egy alkalommal tartjuk meg, mely az évszaknak megfelelő, a személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó fizikai aktivitást jelent (kirándulások, úszás, jégkorcsolya, egyéb sportprogramok, sportesemények).

A kölyökatlétika célja és lételeme, hogy érdekessé és izgalmassá tegye az atlétikát a gyerekek számára és megismertesse őket olyan újfajta mozgásformákkal, melyek gyakorlatilag szinte bárhol kivitelezhetők. Elsődleges céljai közt szerepel, hogy ne csak az erősebb és gyorsabb tanulók érjenek el eredményeket. A gyerekek egyidejű foglalkoztatása, a korukhoz és a koordinációs képességeikhez való alkalmazkodás mellett egyszerű értékelést alkalmaz és a koedukált csapatmunkára ösztönöz.

8. Hit – és erkölcsstan oktatása

Intézményünkbe a hit – és erkölcsstan oktatása a 2013-2014- tanévtől került bevezetésre felmenő rendszerben.

Az iskolai keretek között folyó hit – erkölcsstan oktatás szervezését, tartalmának meghatározását és felügyeletének ellátását az egyházak nevében eljáró jogi személy hatáskörébe utalta a köznevelési törvény. Intézményünkben ennek megfelelően folyik a hittan oktatása. Így római katolikus, református, evangélikus, izraelita hitoktatásra jelentkezhetnek a tanulók. Aki nem hitoktatásra jelentkezik, az erkölcsstanoktatáson vesz részt. Az erkölcsstan oktatását megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus végzi.

9. A tanulók fizikai állapotának mérése

- NETFIT® program

A **20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet módosítása szabályozza** és nevesíti a NETFIT® rendszerrel történő tanulói fittségi állapotmérések tartalmi keretét. A NETFIT® rövidítése: Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt. A NETFIT® egy komplex pedagógiai célú eszközön túl, egy informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer is egyben.

A tesztet az adott tanév rendjéről szóló **miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban** (a 2014/15. tanévben 2015. január 5. - május 27. között) **kell felvenni**.

NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében. A NETFIT® program a 21. század követelményihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú, pedagógiai értékelő és visszajelző eszköz. Újszerűsége többek között az alábbi területeken érhető tetten: a tudományos megalapozottságban, a tanulók minősítésének kritériumorientált módszerében, a személyre szabott visszajelentő és értékelő modulban, az egészségközpontúságban, a motoros tesztek izület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtásában, a pedagógiai alkalmazhatóságában és az online adatkezelő rendszerében.

A NETFIT® által biztosított tesztelési lehetőségek közül **iskolánkban a kötelező, intézményi szintű tesztelést végezzük el**. A NETFIT® a **tanmenet tervezett része**, melyre megfelelő óraszám áll rendelkezésre. Felhasználása az őszi időszakban tipikusan diagnosztikus célú, míg év közbeni alkalmazásával a folyamatközpontú értékelés válik lehetővé.

A NETFIT® felmérések előtt fontos a tanulók felkészítése az „éles” teszthelyzetre. Alsó tagozatban a tanulóknak meg kell tanulniuk a fittségi tesztelés célját, az egyes próbák pontos végrehajtási kritériumait, az eredmények rögzítésének módját. Az egyéni öntesztelés iskolánk speciális adottságait tekintve nem megfelelő munkaszervezési forma, helyette a pedagógus irányításával, 3-4 fős csoportokban történő tesztelést és annak regisztrálása (pedagógiai asszisztens segítségével) tűnik megfelelőnek.

A NETFIT® lebonyolítása iskolánkban egyenkénti pedagógusi felmérés, felmérés 3-4 fős csoportokban, pedagógus irányításával, esetleg a teljes intézményt érintő módon (NETFIT® projektnap) történik meg.

A NETFIT® program felvételéhez szükséges **eszközcsomagot** a Magyar Diáksport Szövetség 2014/2015-ös tanévtől ingyenesen az iskola rendelkezésére bocsátotta. **Ennek tartalma:** mérési útmutató, hanganyag az ingafutás, hasprés és fekvőtámasz gyakorlatokhoz, oktató DVD, tesztek lebonyolításhoz szükséges eszközök (mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorítóerő-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedencia-analizátor).

A NETFIT mérés eredményeinek meghatározása, rögzítése:

Az egészséges fittségi teljesítményértékek mellett (egészségzóna) – tesztől függően – további egy, illetve két zónát (tartományt) tartalmaz (“fejlesztés szükséges” és „fokozott fejlesztés szükséges” zóna).

Szummatív osztályozási célokra nem használjuk a fittségi tesztek eredményeit, még az egyéni fejlődést figyelembe véve sem! A NETFIT® folyamatos alkalmazása lehetőséget teremt az eredmények portfóliószerű gyűjtésére és speciális szempontok szerinti összeállítására.

A NETFIT® informatikai rendszerében a tanulók és intézmények adatainak rögzítése központilag, az Oktatási Hivatal közreműködésével a KIR rendszeren keresztül történik. A tanulók személyes adatainak védelmét figyelembe véve az eredmények rögzítése mérési azonosítók alapján valósul meg – a kompetenciamérésekhez generált azonosítók segítségével. A jogszabály értelmében a fittség-mérési eredményeket a kötelező mérési időszak utolsó napjáig szükséges rögzíteni.

Összefoglalva elmondható, hogy a NETFIT fitsségi tesztrendszer alkalmazásának segítségével képet kaphatunk diákjaink motoros képességeinek szintjéről, azok előző teljesítményértékhez, illetve az egészségkritériumokhoz viszonyított helyzetéről. Ennek ismeretében pedig kijelölhetjük a fejlesztési kiindulópontokat, illetve célokat.

Az általunk használt motoros tesztek, és végzési sorrendjük

1. Hajlékonysági teszt:	ülésben előrenyúlás
2. Dinamikus láberőt mérő teszt:	helyből távolugrás
3. Törzserőt mérő teszt:	sit-up teszt, felülések
4. Funkcionális karerőt mérő teszt:	függés hajlított karral
5. Futási sebességet, fűrgeséget mérő teszt:	10 x 5 m ingafutás

1. teszt: Ülésben előrenyúlás

A vizsgált tényező: Hajlékonyság.

A teszt leírása: Ülő helyzetben a lehető legtávolabbra nyúlás.

Felszerelések: Megfelelő méretű tesztasztal vagy doboz, 30 cm hosszú vonalzó.

2. teszt: Helyből távolugrás

A vizsgált tényező: Explozív erő

A teszt leírása: Álló helyzetből távolugrás

Felszerelés: Csúszásmentes kemény felület (pl.: tornaszőnyeg), kréta, mérőszalag

3. teszt: Sit-up teszt, felülések

A vizsgált tényező: A törzs ereje (hasizom erő – állóképesség).

A teszt leírása: A fél perc alatti maximális számú felülés.

Felszerelés: Két szőnyeg, stopperóra, asszisztens (segítő).

4. teszt: Függés hajlított karral

A vizsgált tényező: Funkcionális erő (a kar és a váll izomerő állóképessége).

A teszt leírása: Megtartani a hajlított karú helyzetet rúdon való függés közben.

Felszerelések: 2,5 cm átmérőjű, kör keresztmetszetű, vízszintes rúd, stopperóra, szőnyeg a rúd alatt a leugráshoz, törlóruha és magnéziumkréta, szükség szerint pad vagy szék.

5. teszt: 10 x 5 méteres ingafutás

A vizsgált tényező: Futási sebesség, fűrgesség.

A teszt leírása: A maximális sebességű futás, fordulás szintje.

Felszerelések: Tiszta, csúszásmentes padló, stopperóra, mérőszalag, kréta vagy szigetelőszalag, jelzőbóják.

Az eredmények értékelésénél nem használjuk az OM által megadott értékelő táblázatokat, tanulóink mozgásos státusza miatt. Az évente kétszer végzett vizsgálatokat hasonlítjuk össze, és az alapján készül a fejlesztőprogram, mely további munkánkat segíti.

(A tesztek részletes leírását lásd: Útmutató a tanulók fizikai és motoros képességeinek méréséhez Szerkesztette: Tompa Ferenc, OM 2000)

ZÁRADÉK

Az Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Helyi Pedagógiai Programja a Szülői Szervezet, a Diákönkormányzat által ismert és véleményezett, a nevelőtestület által elfogadott.

A programot rendszeresen felülvizsgáljuk és módosítjuk a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően.